Palestyna i Bliski Wschód

czasopismo poświęcone sprawom gospodarczym
Palestyny i Bliskiego Wschodu

Komitet redakcyjny: L. Lewite, J. Thon, P. Wasserman

Rok V | Warszawa, luty 1936 | Nr. 2

TREŚĆ NUMERU:

L. LEWITE
Prezes Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej

BANK POLSKO PALESTYŃSKI jego rola, zadania i cele

Projekt założenia banku, mającego przedewszystkiem na celu opiekę i pomoc finansową dla emigracji do Palestyny, ma już swoją historję; wystąpiłem bowiem z tą inicjatywą jeszcze w r. 1925-26 t. j. wtedy kiedy emigracja z Polski do Palestyny osiągnęła największe w tym okresie nasilenie, bo 17.000 osób w przeciągu jednego roku. Po długich staraniach uzyskano statut banku emigracyjnego, z szerokiemi kompetencjami. Zwróciliśmy się wówczas do sfer sjonistycznych, jako najwięcej zainteresowanych w powstaniu takiej placówki, natrafiliśmy jednak na brak zrozumienia i wszelkiego poparcia. Zebrano zaledwie nieznaczną ilość udziałów (po zł. 50.—), co oczywiście uniemożliwiało stworzenie tej instytucji.

Do projektu tego powróciłem znów w r. 1929 po historycznym kongresie w Zurychu, na którym nastąpiło rozszerzenie Agencji żydowskiej dla Palestyny — przez przystąpienie najpoważniejszych przedstawicieli niesjonistycznego żydostwa do dzieła odbudowy Palestyny. Zwróciłem się wtedy z tą inicjatywą do szerokich rzesz żydostwa polskiego, ale i tym razem wyniki były dość nikłe. Pozostawało to jednak w związku z ówczesnemi smutnemi wydarzeniami w Palestynie, chwilowem ograniczeniem imigracji i przejściowem zachwianiem się życia gospodarczego i kolonizacji w Palestynie, zaniechano więc narazie urzeczywistnienia tego projektu.

Następuje okres wielkich zmian gospodarczych w Palestynie, okres „prosperity". Imigracja z Polski do Palestyny wzrasta w ogromnem tempie, wynosząc w roku 1935 według oficjalnych statystyk 25.000 osób. Ten żywiołowy pęd żydostwa polskiego do Palestyny powinien był zmusić społeczeństwo żydowskie, a przedewszystkiem jego odpowiedzialnych przywódców do zastanowienia się nad tem, bodaj najpoważniejszem czołowem zagadnieniem życia żydowskiego. Nie chodzi tutaj o zwykłą opiekę nad emigrantami, regulowanie i techniczne przeprowadzenie emigracji, co należy do kompetencji odnośnej instancji Agencji Żydowskiej, — a mianowicie do Centralnego Wydziału Palestyńskiego, nie mam też na względzie t. zw. „hachszary", przygotowania zawodowego, przewarstwowienia materjału ludzkiego dla Palestyny, czem się zajmują poszczególne organizacje sjonistyczne, nota bene niezawsze racjonalnie i celowo (m. in. z powodu braku poparcia i zainteresowania całego społeczeństwa żydowskiego).

Natomiast chodzi o pomoc materjalną dla tych potencjonalnych emigrantów, rekrutujących się z drobnych i średnich przemysłowców, rzemieślników, drobnych rolników i osadników, chałupników, pragnących przesiedlić się do Palestyny i mających widoki i możność pomyślnego zagospodarowania się w Palestynie, a którym brak niezbędnych środków do wyjazdu i przeniesienia ich warsztatów pracy, często od lat nieczynnych. Ludzie ci posiadają maszyny, grunty, nieruchomości, towary, których odrazu nie mogą lub nie chcą zlikwidować i spieniężyć. Przy takim stanie rzeczy poważna centralna instytucja finansowa, która chociażby częściowo spełniała funkcje banku emigracyjno-likwidacyjnego, jest naglącą potrzebą, wielką koniecznością. Bank ten, obecnie przez nas tworzony, będzie miał charakter społeczny, — przyczem będzie prowadzony na zasadach czysto-hadlowych i udzielać pożyczki udziałowcom — tylko pod odpowiedniem zabezpieczeniem, na podstawie pewnych podkładów lub gwarancyj odpowiedzialnych osób trzecich (zamieszkałych w kraju lub zagranicą), z drugiej zaś strony będzie się zajmować likwidacją, względnie zarządzaniem i administracją, pozostawionych w kraju przez przesiedleńców, majątków.

W związku z wielkiem ożywieniem gospodarczem Palestyny oraz wzrostem emigracji z Polski do tego kraju, nastąpiło bardzo znaczne zacieśnienie wzajemnych stosunków polsko-palestyńskich. Palestyna, która w ostatnich latach stała się dla krajów europejskich bardzo poważnym rynkiem zbytu, importowała w r. 1934 za 15½ miljona funtów, a przez pierwsze 9 miesięcy r. 1935 (za dalsze miesiące brak jeszcze oficjalnych cyfr) za 13 miljonów funtów. Eksport zaś z Polski do Palestyny, który stale wzrasta wynosił według oficjalnej statystyki polskiej w r. 1934 9 miljonów złotych, a w r. 1935 — 14 miljonów złotych (według danych angielskich o kilka miljonów więcej), co stanowi zaledwie 3—4% ogólnego importu Palestyny. Jednak wobec istniejących objektywnych możliwości i specyficznych warunków — rynek palestyński mógłby niewątpliwie już obecnie znacznie więcej wchłonąć towarów i wyrobów z Polski.

Racjonalna i odpowiednia pomoc finansowo-kredytowa, szczególnie dla drobnego i średniego przemysłu i rzemiosła oraz chałupnictwa, mogłaby znakomicie przyczynić się do wzmożenia eksportu z Polski do Palestyny i umożliwić oraz ułatwić drobnym przemysłowcom i rzemieślnikom produkowanie swych wyrobów dla Palestyny i innych krajów Bliskiego Wschodu.

Bank nasz może również odegrać wybitną rolę przez pośredniczenie między przemysłowcami, producentami tutejszymi a agentami, odbiorcami w Palestynie, ułatwiając w ten sposób tranzakcje, przez polecanie agentów i t. p. oraz spełnianie funkcyj towarzystwa powierniczego. Po-

zatem producenci palestyńscy będą mieli możność za pośrednictwem i przy pomocy naszego banku znacznie powiększyć zbyt swych produktów, płodów, surowców i wyrobów.

Przy banku powstanie wydział towarowo-handlowy, który będzie realizował powyższe cele przez pośredniczenie, kontrolowanie oraz regulowanie wymiany towarowej z pożytkiem dla sprawy. Niewątpliwie, z biegiem czasu, bank osiągnie z tych operacyj poważne zyski — które pokryją większą część jego kosztów handlowych.

Pod tym względem bank nasz będzie wydatnie uzupełniał wciąż wzrastający zakres działania Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej, mającej charakter wyłącznie społeczny, a której działalność w żadnym wypadku nie jest obliczona na zysk.

Nakreślone powyżej wielkie cele i funkcje banku wymagają niewątpliwie wielkiego nakładu pracy, wysiłków, a co najważniejsze — poważnych kapitałów. Z żalem stwierdzić muszę, że inicjatywa nasza, nie doznała do tej pory należytego zrozumienia i poparcia ze strony zamożniejszych sfer społeczeństwa żydowskiego. Tłumaczyć się to daje nieufnością, po części usprawiedliwioną, do różnego rodzaju spółdzielni kredytowych, które w ostatnich latach tak bardzo ucierpiały, szczególnie w Warszawie, bądź naskutek złej i drogiej administracji, bądź lekkomyślnie udzielanych kredytów, a głównie dlatego, że spółdzielnie (a nawet centralna ich instytucja kredytowa) stały się terenem demagogicznych i szkodliwych walk partyj i grup o władzę, wpływy i kredyty. W konsekwencji członkowie takich spółdzielni, które z konieczności zlikwidowały się, narażeni byli na zapłacenie, w myśl statutu, wielokrotnie zadeklarowanych swych udziałów.

Nasz bank różni się zasadniczo w swem założeniu od innych spółdzielni. Przedewszystkiem nie jest on oparty na udziałowcach, zainteresowanych materjalnie w banku, oczekujących od niego kredytów, pożyczek i t. d., lecz na ludziach dobrej woli, którzy pragną swoim udziałem (drobno oprocentowanym) przyczynić się do urzeczywistnienia zadań banku. Przyszli klienci banku (potencjalni emigranci, drobni eksporterzy i t. p.) staną się udziałowcami, gdy zwrócą się do banku o pożyczkę. Instytucja nasza ma ściśle zakreślone i ograniczone funkcje i operacje, nie jest ona nastawiona na osiągnięcie możliwie wielkich zysków dla udziałowców. Ewentualne zyski (przekraczające skromne oprocentowanie udziałów) dadzą możność bankowi popieranie celów pokrewnych z emigracją żydowską do Palestyny i rozszerzenia stosunków z Palestyną. Koszty handlowe banku będą możliwie małe, członkowie Zarządu i Rady żadnych djet pobierać nie będą; wreszcie udziałowcy są zgodnie ze statutem odpowiedzialni jedynie do jednokrotnej wysokości zadeklarowanych udziałów.

Musimy uchronić naszą instytucję od wszelkich waśni i tarć i dlatego nie może ona być instrumentem jakiegokolwiek stronnictwa, partji lecz powinna być instytucją ponad partyjną, której bezinteresownie służyć będą, w harmonijnej współpracy ci wszyscy, którym jej dobro i rozkwit leżą na sercu.

Instytucja nasza z natury rzeczy będzie dążyła do utrzymania stałego kontaktu i współpracy z odnośnemi instytucjami i czynnikami w Polsce i w Palestynie (przedewszystkiem z Agencją Żydowską dla Palestyny). Bez tej ścisłej współpracy działalność Banku byłaby wprost niemożliwa. Kontakt ten został już po części nawiązany jeszcze w okresie organizacyjnym Banku.

Przed inicjatorami Banku stanęło pytanie, czy rozpocząć czynności Banku z niedużą stosunkowo ilością udziałów, czy też zaczekać do czasu pozyskania 1.000 — 2.000 udziałów. Wobec dwukrotnie nieudanych prób i na mocy dotychczasowego doświadczenia — iż tylko przez osobisty kontakt z ludźmi można powiększyć ilość udziałowców — przyszliśmy do przekonania, że sam fakt uruchomienia Banku zwróci uwagę społeczeństwa żydowskiego, które zrozumie nareszcie wielką doniosłość i potrzebę tej placówki, która stanowi najracjonalniejszą formę pomocy konstruktywnej, a nawet samopomocy dla tych rzesz, które wcześniej czy później zmuszone będą wywędrować.

Ten skromny narazie początek zainteresuje, jak wierzę, tych pesymistów, biernych przeciwników każdej rzeczowej inicjatywy, wymagającej od nich ofiarności i czynu i przekona ich, że tragiczna, katastrofalna sytuacja polskiego żydostwa nakłada obecnie większe, niż kiedykolwiek odpowiedzialności na zamożniejsze sfery żydowskie (wciąż jeszcze zaślepione, krótkowzroczne i zasklepione w swym egoizmie i snobizmie), zdwojone poczucie obowiązku i odpowiedzialności wobec ich braci, szukających różnych dróg i sposobów poprawy swego losu i egzystencji.

Trzeba było wielkiej, niebywałej w dziejach, tragedji żydostwa niemieckiego, aby ona otworzyła oczy żydowskim potentatom finansowym w Anglji i Stanach Zjednoczonych, by zdobyli się na czyn w wielkim stylu, przez proklamowanie zbiórki 15-miljonowego funduszu na rzecz emigracji Żydów niemieckich w pierwszym rzędzie do Palestyny. Wspomnieć też należy, że ostatnio zainicjowana została w Stanach Zjednoczonych zbiórka 3½ miljona dolarów na fundusz odbudowy (Keren Hajesod) z przeznaczeniem większej części tego funduszu na emigrację niemieckiego i polskiego żydostwa do Palestyny.

Nie wdając się w analizę i analogję oraz porównania sytuacji gospodarczej niemieckiego i polskiego żydostwa, pragnąłbym jedynie stwierdzić, iż pauperyzacja polskiego żydostwa przyjmuje tak zatrważające roz-

miary, że wymaga również wielkich czynów i inicjatywy ze strony zachodnio-europejskiego i amerykańskiego żydostwa. Jedną z form tej pomocy jest właśnie finansowe poparcie naszej placówki.

Rzeczą naszego Banku będzie zainteresowanie i pozyskanie przedewszystkiem wyżej wspomnianych komitetów, jak również wszelkich organizacyj żydowskich dla naszej instytucji, którą w najbliższej przyszłości oczekują ogromne prace i zadania — oczywiście w zależności od przypływu kapitałów i od stopnia współdziałania wszystkich powołanych czynników.

Jesteśmy świadomi tego, że nawet z kapitałem 100 — 200 tysięcy złotych zebranych w kraju, będziemy mogli tylko w b. małym stopniu wprowadzić w czyn nasze zamierzenia.

Realizacja naszej instytucji o tak szerokim zasięgu nie jest tylko zasadniczym obowiązkiem społeczeństwa żydowskiego, lecz również doniosłem zagadnieniem ogólnopaństwowem. W każdem państwie, w którem istnieje emigracja na szeroką skalę jest organizowana państwowa i społeczna opieka nad emigrantami, przedewszystkiem w postaci szeregu kas emigracyjnych, popieranych wydatnie przez rządy. Miało to miejsce np. we Włoszech (istniało tam kilkaset rządowych kas emigracyjnych), skąd odbywała się w swoim czasie wielka emigracja do północnej i południowej Ameryki. U nas dotychczas nie istniała pomoc finansowa dla emigrantów. Ze względu na wielkie znaczenie emigracji Żydów z Polski do Palestyny odnośne czynniki i instytucje finansowe powinny zainteresować się powstałym Bankiem.

Z przyjemnością stwierdzić mogę, że na podstawie przedwstępnych rozmów, przeprowadzonych z niektóremi czynnikami, można liczyć na wydatną pomoc z ich strony, tembardziej, że popieranie eksportu z Polski do Palestyny przez naszą instytucję niewątpliwie w dużej mierze przyczynić się może do dalszej poprawy bilansu handlowego i płatniczego między obydwoma krajami.

Przedewszystkiem jednak musimy solidnie ufundować podwaliny instytucji własnemi siłami, zdobyć zaufanie społeczeństwa, zgrupować dokoła naszej, jeszcze skromnej, placówki grono osób odpowiednich i odpowiedzialnych, które w charakterze członków Zarządu i Rady Banku, potrafią na przyszłem Walnem Zgromadzeniu wykazać się z dodatnich rezultatów ich działalności, rzetelnego dorobku, a wtedy instytucja nasza stanie się poważnym instrumentem finansowym i ogniwem gospodarczym dla dobra żydostwa polskiego, dla pożytku odbudowy Żydowskiej Siedziby Narodowej w Palestynie oraz dla należycie pojętego interesu Państwowego Polski.

Inż. JÓZEF THON

U PROGU ZMIANY SYSTEMU CELNEGO PALESTYNY

Miesiąc styczeń przyniósł w systemie taryfy palestyńskiej poraz pierwszy od długiego czasu głębokie, zasadnicze zmiany. Zmiany te mogą okazać się początkiem nowego okresu rozwoju młodego przemysłu palestyńskiego, tworzonego przez żydów, szczególnie w ostatniem dziesięcioleciu.

Kilka miesięcy trwały prace i badania rządowej komisji dla spraw celnych, pracującej pod przewodnictwem skarbnika — a więc ministra finansów — rządu palestyńskiego. W komisji tej są reprezentowane wszystkie trzy czynniki gospodarki palestyńskiej, o ile chodzi o jej podział narodowościowy. Obok przedstawicieli żydów, zasiadają również członkowie arabscy; nie należy się jednak łudzić co do faktu, że głos decydujący mają nietylko z tej racji, że czasem przychodzi im dyrymować, ale z racji swego gatunkowego ciężaru i wpływów, które reprezentują — przedstawiciele rządu, czynnik angielski, nieoficjalny, a jednak bardzo realny reprezentant interesów przemysłu i handlu angielskiego.

Gdy chodziło o gospodarkę żydowską, o opór angielskiego w pierwszym rzędzie czynnika w tej komisji, któremu stale niemal wtórowała grupa arabska, rozbijały się postulaty nawet najbardziej uzasadnione, wysuwane przez żydowskich członków stałej komisji dla handlu i przemysłu.

Palestyna stanowi — stało się to już wszak truizmem — prawdziwą oazę, wyspę w morzu dzisiejszych ograniczeń importowych, kontyngentowych, ceł prohibicyjnych, preferencyj celnych, jednem słowem wśród bezmiaru utrudnień i ograniczeń, zabijających wszelką swobodę międzynarodowego handlu wymiennego, uniemożliwiających powrót tejże wymiany do poziomu i rozmiarów z okresu — zdaćby się mogło przed wiekami stosowanego — liberalizmu gospodarczego. W wielu wypadkach są te mury i barjery celne jedyną ostoją przemysłu, który powstaje dzięki nim, jakby w cieplarnianej atmosferze. Każdy podmuch w formie obniżenia horendalnie wysokich ceł, albo stosowania pewnych odchyleń od surowych zakazów przywozu, wywołuje natychmiast olbrzymie perturbacje w gospodarce danego kraju.

W niektórych jedynie wypadkach mieliśmy do czynienia z uzasadnioną ochroną celną, która w słuszny i celowy sposób umożliwiała powstanie na zdrowych podstawach opartego przemysłu, niezdolnego jedynie

do walki z premjowaną przez zasobne kasy rządowe różnych krajów dumpingową produkcją dawno rozbudowanych gałęzi przemysłu, eksportem po cenach, urągających najprymitywniejszej kalkulacji kupieckiej.

Do tych nielicznych wypadków, w których odchylenie od doktryny klasycznego liberalizmu gospodarczego jest nietylko uzasadnione, ale i wskazane, należy właśnie Palestyna z jej młodym przemysłem, powołanym do życia przez przedsiębiorczość imigracji żydowskiej.

Niema chyba nikogo, ktoby, będąc chociażby w części obznajomionym i poinformowanym o rozwoju przemysłu palestyńskiego, nie potwierdził faktu, że nieznośny stan i kierunek polityki celnej władzy mandatowej, będącej pod tym względem wręcz niewolniczym instrumentem interesów w ręku rodzimego przemysłu angielskiego, zaciążył zgubnie nad przemysłem palestyńskim już w pierwszych stadjach jego rozwoju. Wszak należy uwzględnić, że Palestyna do czasów wielkiej wojny, a i w pierwszych latach powojennych, była krajem typowej gospodarki rolnej, pozbawionym nietylko większych ale nawet i średnich — biorąc już pod uwagę stosunki palestyńskie — warsztatów i przedsiębiorstw przemysłowych. Ostatnie dziesięciolecie przyniosło pod tym względem poważną zmianę, oznaczającą zdaniem pierwszorzędnych fachowców, bezwzględnie zwrot ku lepszemu i wybitne positivum w bilansie gospodarki narodowej Palestyny. Przemysł ten po części opierał się na surowcach, jakich dostarcza mu sam kraj, w wielkiej jednak mierze surowce podstawowe dla przemysłu palestyńskiego były sprowadzane z zagranicy,

Najprostsze, nieskomplikowane podejście do rzeczy wskazuje, że, jeżeli przemysł palestyński miał się rozwijać i jeśli produkcja jego była w wielkiej, dokładniej powiedziawszy: w przeważającej części oparta na surowcu sprowadzanym z zagranicy, to należało surowiec ten zwolnić z cła. Cło pobierane od surowca przy jego imporcie z zagranicy obciążało poważnie produkcję i zmniejszało zdolność konkurencyjną przemysłu palestyńskiego nawet na rynku krajowym.

Równie proste i nieskomplikowane podejście każe zrozumieć, że jeżeli produkcja palestyńska miała na rynku krajowym stanowisko nie wyłączne, ale musiała dla zdobycia tego rynku konkurować z produkcją innych krajów, to należało stworzyć warunki, któreby conajmniej dawały jednakowe szanse dla produkcji krajowej i produkcji importowanej. Nie należy przecież zapominać, że towar importowany jest tani przeważnie nie dlatego, bo w kraju, skąd pochodzi, został tanio wyprodukowany. Cena jego jest tak niska dlatego, bo zostaje on oddany najczęściej niżej kosztów produkcji, dzięki premjom wypłacanym eksporterom danego kraju, albo przywilejom, przyznawanym producentom w kraju jego pochodzenia w formie kilkakrotnie wyższych cen monopolowych na dane

artykuły na rynkach wewnętrznych krajów produkujących. (Dzieje się to przeważnie drogą zupełnych zakazów przywozu albo też wprowadzenia ceł prohibicyjnych).

A tymczasem cła palestyńskie na gotowe fabrykaty przemysłowe były i są przeważnie tak niskie, gdy chodzi o ochronę rodzimego przemysłu, że niemal w żadnym wypadku nie chroniły dotychczas tego przemysłu.

Powyższa argumentacja, którą jedynie w skrócie logicznym przytoczyliśmy, była w ciągu ostatniego dziesięciolecia wielokrotnie przedkładana rządowi palestyńskiemu.

Gdyby gra konkurencyjna była równa, gdyby przemysł palestyński korzystał z tego samego poparcia, z tych samych premij eksportowych, z jakich w wysokości miljardowej korzysta przemysł innych krajów, wówczas, kto wie, czy nie przychylilibyśmy się do zdania tych ekonomistów, którzy wysuwają hasło tanich cen w Palestynie drogą korzystania z możliwie najtańszego importu. Argument ten ma niewątpliwie w sobie coś pociągającego: szeroko otwarte bramy dla konkurencji 60-ciu krajów świata, a w wyniku tego — ciągłe obniżanie się cen. Ta droga jest zbyt symplicystyczną, by była — dobrą. Na taką pozornie prawdziwą „filozofję cen" może zdobyć się jedynie kraj, który ma setki miljonów funtów kapitałów zapasowych, kraj, który sobie może pozwolić na to, by przez długie, długie lata jego bilans handlowy był stale ujemny.

Palestyna nie jest takim krajem. Palestyna ma kapitały zapasowe w formie depozytów złożonych w bankach palestyńskich, sięgające zaledwie kilkunastu miljonów funtów, a więc nie o wiele przekraczające coroczny niedobór bilansu handlowego Palestyny. Ta, w ten sposób stosowana, polityka niskich cen jest metodą obliczoną na długość — nosa i nie zawiera w sobie niczego konstruktywnego, niczego, coby podłożyło prawdziwe podwaliny pod rozwój siedziby narodowej i jaknajszerszej pojętą repartrjację milonów żydów do Palestyny. Czy fakt, że indeks cen obniżył się w ciągu ostatnich 12 — 14 lat ze 100 do 55, a więc biorąc praktycznie do połowy, czy fakt ten, powtarzamy, przyczynił się choćby w najmniejszej mierze do obniżenia niesłychanie wygórowanych płac robotników, szczególnie robotników niekwalifikowanych, tych płac, które są również jednym z czynników przyczyniających się do wegetacji wielu gałęzi przemysłu palestyńskiego? Linją wytyczną, polityką dalekowzroczną, obliczoną naprawdę na dalszą metę, jest ta polityka gospodarcza, która każe tworzyć placówki ekonomiczne, silnie ugruntowane, popierane przez wszystkie wchodzące w grę czynniki, a więc przez rząd, jego politykę fiskalną, podatkową i celną, przez organizacje działające na terenie Pa-

lestyny i poza nią dla Palestyny, a wreszcie, co może najważniejsze, przez konsumenta krajowego.

Stworzenia takich warunków od rządu domagał się Związek Przemysłowców („Hitachdut Baalej Taasyja") od długiego czasu. Rozporządzenie rządu z dnia 22 stycznia 1936 r. stanowi pierwszy poważny krok w kierunku zmiany taryfy celnej i dostosowania jej do potrzeb przemysłu, znajdującego się nietylko w stadjum początkowem rozwoju, ale prawdziwie w polu obstrzału ze strony dumpingowego eksportu dziesiątek krajów europejskich, a z pozaeuropejskich przedewszystkiem — Japonji.

Co przynoszą te zmiany, które zostały powitane przez ogół społeczeństwa żydowskiego w Palestynie i przez koła, interesujące się rozwojem gospodarczym tego kraju, z wielkiem uznaniem i zadośćuczynieniem?

W miejsce dotychczasowej taryfy celnej, która była oparta na zasadzie clenia ad valorem, w miejsce taryfy niezróżniczkowanej, otrzymaliśmy taryfę, która przynajmniej poczęści uwzględnia fakt, iż Palestyna przestała już być krajem wyłącznie rolniczym. Należy wyrazić uznanie tak dla Związku Przemysłowców, którego długotrwałe usiłowania zostały uwieńczone dodatniemi rezultatami, jakoteż i dla kierownictwa reaktywowanego Departamentu Handlu i Przemysłu Agencji Żydowskiej, które zainaugurowało swą żmudną pracę pięknem i — wierzymy — pierwszem jedynie w szeregu dalszych pociągnięciem wobec rządu palestyńskiego.

Nowe stawki celne pozwolą całemu szeregowi fabryk i warsztatów otworzyć ponownie zamknięte podwoje, uruchomić odnowa motory, których warkot narówni z poświstem transmisyj fabrycznych dla ucha każdego turysty i mieszkańca kraju stanowi żywy i oczywisty dowód odbudowy żydowskiej Palestyny.

Ułatwienia te odnoszą się w pierwszym rzędzie do przemysłu metalurgicznego i włókienniczego. Przemysł metalowy skorzysta dość poważnie na nowych stawkach celnych. Poniżej wymieniamy za źródłowemi informacjami palestyńskich instytucyj gospodarczych niektóre z placówek przemysłu metalurgicznego, włókienniczego, perfumeryjnego, papierniczego, ceramicznego, spożywczego i elektrotechnicznego, które skorzystały nietylko na podwyższeniu ceł od importowanych fabrykatów, ale w równej mierze na obniżce względnie zwolnieniu od ceł całego szeregu surowców, niezbędnych dla produkcji.

Tak np. fabryka „Tubal" w Akko, która wyrabia galanterję budowlaną, okucia oraz primusy do gotowania, skorzystała na zwolnieniu z cła surówki metalowej i na podwyższeniu cła na gotowe produkty z jej specjalności. Fakt podwyższenia cła na aluminjum pomoże wybitnie wielkiej fabryce „Pal-Alume" w Ramat-Gan i mniejszemu warsztatowi w Tel-

Awiwie. Podwyżka ceł od bateryj elektrycznych pomoże częściowo pewnemu przedsiębiorstwu, założonemu niedawno przez kilku żydów polskich i niemieckich. Fabrykaty i półfabrykaty z żelaza lanego, które wyrabia cały szereg mniejszych przedsiębiorstw w Palestynie, z wielką odlewnią żelaza Kremenera na czele, opłacać będą obecnie cło znacznie podwyższone. Fabryka „Barzelit" w Ramat-Gan, która przystąpiła ostatnio do poważnego rozszerzenia produkcji, skorzysta na podwyżce ceł od gwoździ. Fabryka w Nachlat Icchak, która do tej pory nie mogła rozwinąć szerszej pracy w dziedzinie swej specjalności, a to fabrykacji śrub, nitów i muter, obecnie skorzysta na podwyżce ceł. Ponownie podejmie swą produkcję cały szereg fabryk i przedsiębiorstw, że tylko wymienimy: fabrykę jedwabiu Sachsa „Meszi", w Ramat-Gan, fabrykę wiader i inne. Pozatem skorzystają na zmianach taryfy celnej wielka tkalnia Mollera w Hajfie, i szereg przedsiębiorstw włókienniczych, nowa fabryka lamp elektrycznych Goldschmidta i Schwabego, cały szereg większych fabryk i mechanicznych warsztatów mebli, które walczyły bezskutecznie z potężnym dumpingowym importem rumuńskim i austrjackim.

Zmiany celne wprowadzają również ochronę dla konfekcji bieliźnianej i ubrań oraz niektórych wyrobów metalowych, jak np. siatek i sieci metalowych. Powyższa lista nie wyczerpuje naturalnie całokształtu, mając jedynie na celu unaocznienie rozmiarów ulg.

Na innem miejscu*) niniejszego numeru przytaczamy szczegółowe zestawienie zmian wprowadzonych przez ostatnie rozporządzenie rządu palestyńskiego do taryfy celnej. W tem miejscu chcielibyśmy podkreślić, że ze zmian tych skorzystało nietylko gospodarstwo żydowskie, ale również i przemysł arabski, jak wiadomo jeszcze b. słaby. Tak np. skorzysta na nowych cłach tkalnia arabska „Medżdel", warsztaty obróbki metali i in. Może niepozbawionym pewnej pikanterji jest fakt, że naskutek starań wyżej wspomnianych instancyj sjonistycznych skorzystała też — automatycznie — fabryka niemiecka Wagnera w Jaffie, która zatrudnia wyłącznie robotników arabskich.

Nie należy zapominać, że odnośne uchwały wspomnianej na wstępie rządowej komisji dla handlu i przemysłu zapadły jednogłośnie, że zatem protesty Arabów, podnoszone w ostatnich tygodniach w prasie arabskiej, są obłudą, nieopartą na żadnych faktach realnych, mającą na celu mącenie wody w politycznej kadzi stosunków arabsko-żydowskich w Palestynie. W tym związku należy również wskazać na zamierzone wypowiedzenie unji celnej palestyńsko-syryjskiej, która w ostatnich latach stała się dla Palestyny szczególnie uciążliwą.

W związku z powyższemi uwagami, dotyczącemi zmian w polityce

*) vide str. 99.

celnej rządu palestyńskiego, chcielibyśmy poświęcić kilka słów odpowiedzi na pytanie, czy i o ile zmiany te odbiją się na eksporcie polskim do Palestyny. Dokładna analiza eksportu polskiego w ostatnich latach, szczególnie zaś jego tendencyj rozwojowych: wzrostu względnie spadku udziału pewnych towarów w tymże eksporcie, każe wypowiedzieć przekonanie, że eksport Polski nie poniesie szkody naskutek zaszłych zmian. Należy pamiętać, że eksport Polski do Palestyny nosi w przeciwstawieniu do eksportu prawie wszystkich innych krajów, charakter wybitnie zarobkowy, a nie dumpingowy, że Polska na eksporcie tym zarabia, w przeciwstawieniu do wielu krajów, które do eksportu tego, podobnie, jak np. Polska do eksportu cukru do Anglji, dokładają. Pozatem chcemy zwrócić uwagę na fakt, iż większość towarów eksportowanych z Polski do Palestyny nie została objęta listą podwyżek ceł. Na obniżce względnie zwolnieniu od cła niektórych towarów Polska nawet raczej skorzysta.

Rozporządzenie z dn. 21 stycznia 1936 r. zmieniające taryfę celną Palestyny, zapoczątkowało, wierzymy, nowy okres gospodarki palestyńskiej. Nie było ono niechybnie podyktowane chęcią zjednania sobie żydów przez rząd palestyński, gdyż do tego rodzaju kroku rząd palestyński zupełnie nas nie przyzwyczaił. Było ono raczej wypływem żelaznych praw ekonomicznych, którym nawet rząd angielski przeciwstawić się nie może, jeśli nie chce podkopać rozwoju gospodarczego Palestyny. Wierzymy dalej, że krok ten jest jedynie pierwszym w szeregu posunięć i zarządzeń władzy mandatowej, która z roku na rok coraz bardziej przekonywa się, kto jest życzliwym rzecznikiem współpracy z nią: Arabowie czy żydzi. Jest on przypuszczalnie zapowiedzią daleko sięgających zmian w systemie celnym, a może nawet, jak twierdzą, pierwszą jaskółką nowej, i na całkiem innych, niż dotychczasowa, podstawach opartej taryfy celnej.

Ostatnie zarządzenie, tak dziwnie odbijające od zamierzeń rządu palestyńskiego w dziedzinie powołania do życia Rady Ustawodawczej, w dziedzinie imigracji i obrotu ziemią, wskazuje pozatem na ciekawą rozgrywkę sił w łonie tego rządu, o której zbyt mało się u nas mówi, i zbyt mało wie. Rozgrywkom tym wartoby poświęcić więcej niż dotychczas uwagi.

TARGI LEWANTYŃSKIE — DROGA NA BLISKI WSCHÓD

Dr. B. BLUMENSTRAUCH

BILANSE BANKÓW PALESTYŃSKICH

Nadesłane nam sprawozdania kilku banków palestyńskich pozwalają zorjentować się w ich sytuacji. Nie dadzą one jednak, oczywiście, możności stwierdzenia wpływu, jaki na banki palestyńskie wywarł niedawny „run" w związku z wojną w Afryce, gdyż sprawozdania te obejmują jedynie rok operacyjny, kończący się dn. 31. XII. 1934 r.

Mimo to ocena sytuacji kilku najważniejszych banków z okresu bezpośrednio poprzedzającego niepokój, jaki dał się odczuć w Palestynie, może być ciekawa i pożyteczna i da sposobność do lepszego oświetlenia następnych bilansów, obejmujących już 1935 r.

W bilansach banków palestyńskich zwraca uwagę niezwykle wysoki stopień pogotowia kasowego. Tak naprzykład bilans Banku Robotniczego (Workers' Bank Ltd.) w Tel-Awiwie wykazywał na dzień 31. XII. 1934 r. w gotówce, walutach obcych i w bankach ŁP. 104,3 tys., podczas gdy jego zobowiązania, płatne natychmiast lub za krótkiem wypowiedzeniem („Deposits"), wynosiły ŁP. 273,4 tys. W ten sposób pogotowie, oparte na środkach, które natychmiast można zmobilizować, przekraczało 38%. Dowodzi to dbałości o bezpieczeństwo wkładów, a zarazem wyjaśnia odporność, jaką okazały banki w Palestynie wobec niedawnego niepokoju.

Pozatem ogólne wrażenie, jakie wywołuje bilans, świadczy o zdrowej strukturze banku; kapitały własne, w ogólnej kwocie ŁP. 95,8 tys. (w czem ŁP. 81,6 tys. wynosi kapitał zakładowy akcyjny, a resztę stanowią nagromadzone rezerwy) w minimalnym tylko stopniu zostały unieruchomione, gdyż, jak wynika z bilansu, wartość posiadanych przez bank nieruchomości i ruchomości wynosi zaledwie niespełna ŁP. 4 tys.

Główną dziedzinę działalności banku stanowi udzielanie pożyczek, w rozmaity sposób zabezpieczonych. Wśród nich pierwsze miejsce zajmują pożyczki krótkoterminowe (ŁP. 133,9 tys.); inne wynoszą ŁP. 121,7 tys.

W znacznie mniejszym stopniu bank zajmuje się dyskontem weksli, choć i tu bilans wykazuje poważną sumę: ŁP. 45 tys.

Trzecią dziedziną działalności banku jest udzielanie gwarancyj, które figurują w kwocie ŁP. 75,3 tys.

Powyższe operacje przyniosły bankowi w ciągu 1934 r. w formie procentów i prowizji ŁP. 29,7 tys., w czem procenty od dyskonta i pożyczek stanowiły ŁP. 26,6 tys. Po opłaceniu procentów i prowizji, należnych wkładcom i korespondentom banku w sumie ŁP. 10,6 tys., po pokryciu kosztów handlowych (ŁP. 8,2 tys.), amortyzacji i t. d. oraz po doliczeniu

pozostałej części zysku z roku poprzedniego, pozostało jeszcze ŁP. 10,7 tys. jako czysty zysk, który pozwolił na zasilenie rezerw banku kwotą ŁP. 5,8 tys. oraz na wydzielenie dywidendy ŁP. 2,4 tys., co wynosi 4% od akcyj zwykłych. Jak widać, bankowi bardziej zależy na gromadzeniu rezerw, niż na wypłacaniu dywidendy akcjonarjuszom, co należy uznać za politykę bardzo przezorną.

Szkoda tylko, że bank nie podaje w swem sprawozdaniu bliższych danych o ilości udzielonych pożyczek i przeciętnej przynajmniej wysokości każdej z nich, a poprzestaje jedynie na wymienieniu globalnej ich sumy. Dałoby to cenny materjał dla zorjentowania się w sposobie gospodarowania klienteli banku.

Obraz zupełnie innego rodzaju działalności przedstawia bilans Agrobanku (The Agricultural and Building Bank for Palestine. Ltd.).

I tu pogotowie kasowe jest bardzo znaczne, sięgając ŁP. 80,5 tys. w gotówce, walutach obcych i saldach bankowych, wobec sumy ŁP. 144,4 tys., jaką stanowią zobowiązania z tytułu wkładów, rachunków bieżących i wobec różnych wierzycieli. Stanowi to przeszło 55%.

Odmienny charakter operacyj banku powoduje też odmienną strukturę jako bilansu w porównaniu z poprzednio rozpatrywanym Bankiem Robotniczym.

Tam chodziło o kredyt krótkoterminowy zarówno po stronie czynnej, jak i biernej, tu zaś główna czynność banku — finansowanie zakupu ziemi — wymaga operacyj długoterminowyc.h

To też, poza kapitałami własnemi w wysokości ŁP. 50,9 tys. (w czem 35,5 tys. stanowi kapitał akcyjny, resztę zaś rezerwy) bank rozporządza jeszcze kapitałem obligacyjnym, a więc długoterminowym, w kwocie ŁP. 45,2 tys. Taki układ pasywów banku pozwala mu ulokować ŁP. 84,7 tys. w pożyczkach dla nabywców ziemi.

Dużą pozycję stanowi również komisowy zakup gruntów (ŁP. 32,4 tys.) oraz udział w koncesji Hule (ŁP. 14,5 tys.).

Działalność banku przyniosła mu ŁP. 11,8 tys. jako czysty zysk 1934 r., z których przeznaczono na rezerwę wątpliwych należności ŁP. 0,8 tys., na powiększenie funduszu rezerwowego ŁP. 1,5 tys., na rok następny przeniesiono ŁP. 3,7 tys., a reszta została obrócona na wypłacenie bardzo znacznej, bo 12%, dywidendy.

Zauważyć należy, że bank wypłacił w ciągu roku znaczną sumę ŁP. 1,8 tys. na cele społeczne.

Interesujący jest bilans Banku Angielsko-Palestyńskiego (The Anglo-Palestine Bank Ltd.). Wprawdzie siedzibą jego jest Londyn i rachunki prowadzone są w funtach angielskich, a nie palestyńskich, to jednak cała niemal działalność banku odbywa się w Palestynie.

Od poprzednio rozpatrywanych banków różni się on przedewszystkiem znacznie większym kapitałem akcyjnym, na poczet którego wpłacono ŁP. 300,8 tys. Dalej, cechą charakterystyczną omawianego banku jest znacznie większa rola wkładów i rachunków bieżących, wynoszących Ł. 6,3 milj. Przekraczają one więc przeszło dwudziestokrotnie kapitał akcyjny, gdy w poprzednich dwuch bankach były od niego większe zaledwie około trzech razy.

Podobnie i w aktywach bilansu znajdujemy pozycję, niespotkaną w poprzednio rozpatrzonych bilansach dwóch banków, a mianowicie, figuruje tam kwota ŁP. 2,3 miljona, jako wartość posiadanych przez bank obligacyj państwowych angielskich i innych. Następną co do wielkości pozycją stanu czynnego jest suma ŁP. 2,2 milj., reprezentująca wartość udzielonych przez bank pożyczek.

Dyskonto weksli figuruje w skromnej stosunkowo sumie, Ł. 636,6 tys.

Obfite środki, jakie bank miał do dyspozycji, pozwoliły mu zrealizować bardzo poważny zysk, który w 1934 r. osiągnął Ł. 84,5 tys., co stanowi przeszło 28% kapitału zakładowego.

Omówione trzy bilanse dotyczą trzech różnych typów banków. Z punktu widzenia źródła posiadanych środków pieniężnych, jeden z nich (Agrobank) opiera się w znacznej mierze na kredycie długoterminowym i na kapitałach własnych, drugi (Workers' Bank) — na wkładach i kapitałach własnych, wreszcie trzeci (Anglo-Palestine Bank) — prawie wyłącznie na wkładach.

Jeżeli chodzi o sposób zużycia posiadanych środków, to Agrobank zajmuje się przedewszystkiem finansowaniem zakupów ziemi, Workers' Bank — udzielaniem pożyczek i dyskontem, podobnie jak i Anglo-Palestine Bank, który jednak równocześnie znaczne sumy lokuje w papierach procetowych.

Ogólne wrażenie, odniesione ze zbadania bilansów banków palestyńskich — to dbałość o bezpieczeństwo wkładów, wyrażające się w utrzymywaniu wysokiego stopnia pogotowia kasowego oraz w staraniu o ścisłe przystosowanie terminów płatności zobowiązań do stopnia płynności aktywów.

Można jednak bankom palestyńskim uczynić pewien zarzut: mianowicie, zbytnią zwięzłość i schematyczność bilansów, tendencję do łączenia różnorodnych operacyj w jedną pozycję bilansową. Utrudnia to dokładniejszą analizę.

Zato trzeba z uznaniem podkreślić skłonność banków palestyńskich do obfitego gromadzenia rezerw, co jest zasługą ich akcjonarjuszy, rezygnujących w ten sposób z wyższej dywidendy, dla dobra instytucji, której są współwłaścicielami.

Adw. Dr. D. FAJGENBERG

UWAGI O PRAWIE KARNEM W PALESTYNIE

Prawo karne, obowiązujące obecnie w Palestynie, nie stanowi jednolitej i zwartej budowli, opartej o wyraźną myśl przewodnią. I w tej dziedzinie prawnej, jak niemal we wszystkich innych, nastąpiło pomięszanie zasad dawnego prawa tureckiego z nowemi poglądami i koncepcjami zawartemi w ustawach i rozporządzeniach władzy mandatowej. W prawie karnem to pomieszanie pojęć daje się szczególnie we znaki. Prawo tureckie oparte było o zasady dawnego karnego prawa francuskiego; normy zaś karno-prawne wprowadzone przez mandatarjusza stanowią recepcję zasad prawa karnego angielskiego, i uwzględniają po większej części najnowsze zdobycze nowoczesnych teoryj karno-prawnych.

Jeśli idzie o zasady części ogólnej Kodeksu Karnego, to w tej dziedzinie przeważają rozporządzenia mandatarjusza, tworząc w efekcie mniej więcej zamkniętą całość. Warto podkreśślić, że zasady te po większej części odpowiadają konstrukcji Kodeksu Karnego z r. 1932, obowiązującego obecnie na wszystkich ziemiach Rzeczypospolitej Polskiej. Oparte one są przedewszystkiem o fundamentalne założenie indywidualizacji winy i subjektywizmu karnego i pod tym względem stanowią zupełne przeciwieństwo dawnego Kodeksu Karnego Rosyjskiego z r. 1903, obowiązującego w b. zaborze rosyjskim przed wprowadzeniem w życie Kodeksu Karnego 1932, a także ustawodawstw karnych, obowiązujących uprzednio na ziemiach innych zaborów. Występuje to np. jaskrawo w zakresie nauki o współuczestnictwie. W przeciwieństwie do K. K. z r. 1903 — Kod. Karny z r. 1932 wprowadził zasadę indywidualnej odpowiedzialności każdego z współuczestników przestępstwa, niezależnie od odpowiedzialności głównego sprawcy. Niekaralne według dawnego prawa ros. (K. K. 1903) bezskuteczne podżeganie w dzisiejszem prawie karnem polskiem ujęte jest jako usiłowanie i podlega sankcji karnej. Pod tym względem obowiązujące obecnie w Palestynie zasady części ogólnej Prawa Karnego są identyczne z Kodeksem Polskim z r. 1932.

Część szczególna Kodeksu Karnego jest już opracowana, po dziś dzień jednak nie nastąpiło wprowadzenie jej w życie. Sam projekt wywołał niezmiernie gorącą dyskusję i liczne sprzeciwy. Oparty on jest o za-

sadę surowych sankcyj i wprowadza obostrzenia w zakresie różnych przestępstw, bądź kryminalizuje czyny, które dotąd w Palestynie nie stanowiły deliktów, jak np. homoseksualizm. W Polsce homoseksualizm pod rządem dzisiejszego K. K. wogóle nie jest karany, chyba że motywem jego jest chęć zysku (art. 207 K. K.). Specjalnie ostre protesty skierowane były w toku dyskusji nad projektem palestyńskiego prawa karnego przeciwko karze rózeg, którą projekt przewiduje w niektórych wypadach i względem dorosłych. Dotąd karę tę wolno było stosować tylko względem nieletnich. Nacisk opinji publicznej i prawniczej w kierunku usunięcia kary rózeg z projektu winien być dostatecznie silny, by ustawodawca angielski zrezygnował z tego pomysłu. Europejskie kodeksy kary tej nie znają. Pokutuje on może jeszcze w regulaminach karnych niemieckich obozów koncentracyjnych. Oczywiście, że nie sposób jej stosować do kraju, w którym buduje się żydowską Siedzibę Narodową.

W stosunku do nieletnich wprowadziła władza mandatowa przepisy odpowiadające wymogom współczesnej nauki prawa, za wyjątkiem jedynie wspomnianej wyżej kary chłosty. A więc nieletni, który popełnił przestępstwo przed ukończeniem lat 13 nie podlega karze — pod tym względem zachodzi niemal identyczność z Polskim Kod. Karnym 1932 (art. 69 i in.). Do tych nieletnich mają zastosowanie jedynie środki wychowawcze, jak np. odpowiedni dozór, zakład wychowawczy. Od 13 do 18 roku życia trwa według prawa palestyńskiego okres uprzywilejowany: w tym okresie sąd z urzędu obowiązany jest zastosować specjalne złagodzenie kary i nie wymierzać ani kary śmierci, ani też kary ciężkiego więzienia. Kodeks Polski w okresie od 13-go do 17-go roku życia rozróżnia działanie z rozeznaniem lub bez rozeznania: w pierwszym wypadku umieszcza się nieletniego w zakładzie wychowawczym, w drugim wypadku stosuje się tylko zwykłe środki wychowawcze. W każdym razie stanowisko prawa naszego jest zupełnie zbliżone do ustawy palestyńskiej.

W zakresie prawa procesowego obowiązują w Palestynie — niemal bez zastrzeżeń zasady procesu angielskiego. Charakterystyczną cechą tego procesu jest śledztwo wstępne we wszystkich poważniejszych wypadkach — z udziałem obrony i oskarżonego. Pod tym względem proces palestyński jest liberalniejszy od naszego. Przy wyrokowaniu zapada przedewszystkiem sentencja co do winy oskarżonego, później dopiero następuje rozprawa w przedmiocie wymiaru kary. Kara śmierci musi być z urzędu zatwierdzona przez Sąd Apelacyjny, niezależnie od tego, czy oskarżony założył środek odwoławczy.

W zasadzie palestyńskie przepisy procesowe dają oskarżonemu pełną możliwość obrony, gwarantując niejednokrotnie jego prawa w sposób dobitniejszy, niż niejedna z europejskich procedur karnych.

L. GUR-ARJE

SYTUACJA GOSPODARCZA SYRJI

Począwszy od roku 1934 zaznacza się w sytuacji ekonomicznej Syrji i Libanu poważna poprawa.

Dla uzdrowienia i wzmocnienia podstaw gospodarki krajowej, rząd syryjski przedsięwziął szereg konkretnych kroków, a mianowicie: 1) wprowadził kompensacyjny system wymiany, który wpłynął na rozwój stosunków handlowych między Syrją a Rosją Sowiecką, 2) zniósł opłaty od towarów eksportowanych i reeksportowanych, 3) zawarł traktat handlowy z Egiptem, 4) wprowadził ochronę syryjskich produktów rolnych i przemysłowych przed konkurencją zagranicy.

Handel zagraniczny Syrji i Libanu w latach 1933—1935 ilustrują niżej podane cyfry:

	1933 r.	1934 r.	1935 (I-sze 3 kw.)
	w funtach libano-syryjskich		
Import	35.584.831	29.816.900	19.527.932
Eksport	7.453.932	8.194.839	9.415.047

Powyższe cyfry świadczą o zwiększonej ekspansji Syrji na rynkach obcych. Ożywione stosunki handlowe łączą Syrję z Palestyną, co w dużej mierze tłumaczy się tem, iż między wspomnianemi krajami istnieje wolny obrót celny.

Wprowadzone uchwałą z dnia 18 maja 1934 r. cła prohibicyjne na zboża (120% na pszenicę i jęczmień, 129% na mąkę australijską, 220% na mąkę francuską) zachęciły rolników syryjskich do wzmożonej działalności.

W polityce budżetowej zaznacza się tendencja oszczędnościowa. Suma przeznaczona na roboty publiczne wynosiła w r. 1934 LLS 193.600.00, w 1935 r. — 17 miljonów, a preliminowana kwota na ten cel na rok 1936 wynosi 163,5 miljona.

We wszystkich dziedzinach zmniejszono wydatki, przystosowując je do malejących wpływów, co w głównej mierze przypisać należy reformie celnej.

Na rok 1936 rząd opracował plan robót publicznych, zakrojony na szeroką skalę. Ma zostać uruchomiona komunikacja automotorowa między Alep Tripoli a Rajakiem. Pozatem ma być kontynuowana, rozpoczęta już w r. 1934, rozbudowa portu Bejrutu. Ukończenie robót w tym porcie

nastąpi w r. 1938. Do portu będą mogły zawijać okręty o wielkim tonażu, co niewątpliwie przyczyni się do zwiększenia ruchu handlowego i turystycznego Syrji.

Należy też wspomnieć o przeprowadzanych pracach w jeziorze Homs. Ma być wybudowany rezerwuar o pojemności 200 m^3, który będzie w stanie nawodnić obszar o powierzchni 15 miljonów hektarów, umożliwiając tem samem dostarczenie roślinom niezbędnej ilości wody.

Prace w aerodromach Damaszek i Alep-Merab, na drodze Damaszek — Bagdad, zostały ukończone, co pozwala na utrzymywanie stałej komunikacji. Poprzednio ruch na wspomnianej trasie był często przerywany wskutek deszczów.

Wydatki związane z robotami publicznemi, które są bądź całkowicie, bądź częściowo ukończone, wynosiły w ostatnich dwóch latach 42 miljony franków. Z uznaniem należy podkreślić, że fundusz na realizację programu prac w okresie 1934—1939 będzie czerpany wyłącznie z własnych środków Syrji, a nie z pożyczek zagranicznych.

Rząd dużo uwagi poświęca rozwojowi turystyki w Syrji i Libanie (budowa dróg, szós, kolei i t. d.). Dochody z turystyki, pomimo znacznej ilości turystów w r. 1935 były znacznie mniejsze, niż przed wybuchem kryzysu. Rząd rozwija szeroką propagandę na rzecz ruchu turystycznego do Syrji i Libanu.

Ostatnie wydarzenia polityczne i związane z niemi krwawe wypadki w Syrji nie wpłynęły na sytuację ekonomiczną tego kraju, a to dzięki energicznej postawie rządu syryjskiego.

DUMPING JAPOŃSKI NA BLISKIM WSCHODZIE

Japonja wykazuje ostatnio w krajach azjatyckich i europejskich bardzo ożywioną ekspansję handlową. Tanie wyroby japońskie zalewają poprostu rynki światowe. Japonja tworzy agentury handlowe, które ułatwiają penetrację gospodarczą w tych krajach. Wzmógł się znacznie dumping japoński w krajach Lewantu. Szczególnie dotkliwy jest dumping ten dla gospodarki palestyńskiej, przeto też sprawa zahamowania tego zalewu jest sprawą żywotną dla Iszuwu.

Handel palestyńsko-japoński w ostatnich latach przedstawiał się jak następuje:

Import Palestyny z Japonji

Rok	Ł. P.	Wzrost procentowy w porównaniu z rokiem poprzedzając.
1931	36,027	
1932	176,187	388,9 %
1933	349,859	98,7 %
1934	593 552	69.6

Eksport Palestyny do Japonji

Rok	Ł. P.
1931	24
1932	3
1933	5.568
1934	—

W ciągu ostatnich 6 lat Japonja eksportowała do Palestyny towary za ŁP. 1.181.382, importowała zaś za ŁP. 5.635, czyli zaledwie za ½ % sumy swego eksportu do Palestyny. Znaczną nadwyżkę eksportu Japonji nad jej importem wykazuje również handel zagraniczny innych krajów Bliskiego Wschodu. Japonja eksportowała w pierwszym półroczu 1935 r.

do Iraku	za 11.169.523	Yen
„ Syrji	„ 5.502.839	„
„ Palestyny	„ 4.250.205	„
„ Turcji	„ 2.269.405	„
„ Arabji	„ 1.808.990	„
„ Cypru	„ 317.192	„
„ Egiptu	„ 25.763.292	„

Import Japonji z tych krajów w tymże okresie przedstawiał się, jak następuje:

z Egiptu	za	31.999.226	Yen
„ Turcji	„	843.891	„
„ Arabji	„	178.310	„
„ Cypru	„	76.630	„
„ Syrji	„	17.905	„
„ Iraku	„	5.327	„
„ Palestyny	„	1.007	„

Egipt importuje z Japonji prawie tyle, ile razem wszystkie inne kraje Bliskiego Wschodu, Egipt też z pośród tych krajów najwięcej eksportuje do Japonji. Palestyna pod względem importu z Japonji zajmuje czwarte miejsce wśród krajów Bliskiego Wschodu.

W roku 1934 import Egiptu z Japonji wynosił ŁE. 3.444.030, podczas gdy w roku 1933 ŁE. 2.873.131, nastąpił więc wzrost o 54,7%. Eksport Egiptu do Japonji wynosił w roku 1934 ŁE. 2.751.715, a w roku 1933 — ŁE. 1.409.552.

Znaczny import Japonji z Egiptu tłumaczy się zakupywaniem przez Japonję wielkich transportów bawełny dla swego przemysłu tekstylnego.

Kraje europejskie nieumiejętnie prowadzą swój eksport do krajów Bliskiego Wschodu i nieprzystosowują swych wyrobów do specyficznych warunków poszczególnych rynków zbytu. Natomiast Japonja świadomie wykorzystuje defekty eksportu europejskiego, powiększając stale zbyt swych towarów na rynkach światowych. Tania robocizna oraz znaczne udoskonalenia techniczne, wprowadzone do przemysłu japońskiego, w dalszym ciągu zwiększą zdolności konkurencyjne artykułów japońskich na rynkach świata. Kraje bezpośrednio zagrożone dumpingiem japońskim dochodzą coraz bardziej do przekonania, iż jedynym skutecznym środkiem ochronnym jest racjonalna polityka barjer celnych. Wszelkie dezyderaty sfer przemysłowych w krajach Bliskiego Wschodu zmierzają w pierwszym rzędzie do zainicjowania nowej polityki handlowej swych rządów, opartej na zasadach wzajemności.

P. W.

SYTUACJA GOSPODARCZA IRAKU

(pw) W ostatnich latach zaznacza się w Iraku ogólny rozwój gospodarki krajowej. Rząd iraski przedsięwziął szereg kroków zmierzających do rozbudowy rozmaitych gałęzi produkcji. Szczególną uwagę poświęca ostatnio rozwojowi rolnictwa. Rząd iraski zmierza do zintensyfikowania rolnictwa i w tym też celu opracował plan pięcioletni (1934—1938), który przewi-

duje przeprowadzenie odpowiednich prac drenażowych. W ten sposób powiększony zostanie obszar pod uprawę o 15 miljonów dunamów. Produkcja rolna zostanie rozbudowana przez założenie nowych plantacyj tytoniu, oliwek, sezamu, herbaty i t. d. Pozatem przewidywant jest znaczne zwiększenie uprawy zbóż i daktyli.

Plan pięcioletni przewiduje osiedlenie koczowniczych plemion Nomadów, na nowouzyskanych gruntach.

Rozbudowa rolnictwa przyczyni się również do ożywienia innych gałęzi gospodarki, a przedewszystkiem do zwiększenia eksportu artykułów spożywczych, oraz importu maszyn rolnych, jak pompy, motory, traktory i t. p.

Irak, liczący zaledwie 3½ miljona mieszkańców, prowadzi stosunkowo ożywiony handel zagraniczny. Irak eksportuje daktyle, pszenicę, ryż, wełnę i skóry, importuje zaś wyroby włókiennicze, cukier, herbatę, metale, drzewo i środki lokomocji.

Do roku 1931 Anglja partycypowała w imporcie Iraku w 50%. Obecnie i Anglja zajmuje nadal pierwsze miejsce wśród krajów eksportujących do Iraku, jednak napotyka ona na silną konkurencję ze strony Japonji, która coraz bardziej zdobywa rynki krajów Bliskiego Wschodu. W okresie od kwietnia do czerwca 1935 r. import Iraku według poszczególnych krajów przedstawia się, jak następuje:

Anglja	Ł.	567.816
Japonja	„	342.791
Indje	„	118.849
Stany Zjedn. Am. Półn.	„	115.686
Niemcy	„	94.005
Belgja	„	63.986
Czechosłowacja	„	22.021

Japonja eksportuje szczególnie jedwab, wyroby z sztucznego jedwabiu, oraz towary włókiennicze.

Ludność iraska zwraca małą uwagę na jakość towarów i przeto łatwy zbyt lichych, ale tanich wyrobów japońskich.

Palestyńsko-norweskie stosunki handlowe

(pw) Norwegja wykazuje w ostatnich latach zwiększone zainteresowanie dla swej ekspansji gospodarczej w krajach Lewantu, a w szczególności w Palestynie. Handel palestyńsko-norweski w ostatnich latach przedstawiał się, jak następuje:

Rok	Import Palestyny z Norwegji	Eksport Palestyny do Norwegji
	w funtach palestyńskich	
1932	10.195	9.533
1933	25.112	16.284
1934	17.626	29.892
1935 (8 miesięcy)	15.482	59.003

W r. 1932 i 1933 wymiana towarowa między obu krajami była zrównoważona. W r. 1934 eksport Palestyny do Norwegji wzrósł znacznie i przewyższył import o 4.680 funtów. W pierwszych 8 miesiącach r. 1935 nadwyżka ta wynosiła już ŁP. 43.521. Jest to jedyny kraj na świecie, z którym Palestyna ma dodatni bilans handlowy.

Palestyna importowała z Norwegji w r. 1933 i 1934 artykuły następujące:

Artykuły		r. 1933	r. 1934
		w funtach palestyńskich	
Ryby	za ŁP.	4.465	6.762
Arytkuły spożywcze		415	2.208
Medykamenty		1.428	1.370
Artykuły elektrotechniczne		222	4.922
Papier do pakowania owoców cytr.		4.064	902
Papier i karton		3.608	5.140
Nawozy sztuczne		2.293	191

Eksport Palestyny do Norwegji składa się przeważnie z owoców cytrusowych, pozatem z artykułów rolnych.

Stan liczbowy ludności żyd. w Palestynie

Wydział statystyczny Agencji żydowskiej opracował statystykę Iszuwu w Palestynie za koniec roku 1935. Cyfry opierają się naogół na danych urzędowych. Wedle tego zestawienia statystycznego wzrósł Iszuw w ciągu roku 1935 o 74.963 dusz. Cyfra ta obejmuje następujące pozycje: alija wraz z turystami, którzy otrzymali zezwolenia na pobyt w kraju — 61.854, nadwyżka turystów przybyłych nad turystami, którzy opuścili kraj — 5.366, przyrost naturalny (9.200 narodzin mniej 2.800 zgonów) — 6.400, inne czynniki — 3.500. Z uwagi na to, że z końcem roku 1934 wy-

dział statystyki określał cyfrę jiszuwu palestyńskiego na 300.000, przeto pod koniec grudnia 1935 cyfra Iszuwu żydowskiego w Palestynie wynosiła okrągło 375.000 dusz, stanowiących 29,8 procent ogółu ludności palestyńskiej, której cyfra pod koniec stycznia 1935 określana jest na 1.260.000 dusz.

Podział Iszuwu wedle miejsc zamieszkania przedstawia się na podstawie danych wydziału statystycznego Agencji Żydowskiej, jak następuje:

W miastach:

Tel-Awiw i okolica — (urzędowy spis ludności w listopadzie 1931 wykazał 46.300)	135.000
Hajfa i okolica — (wedle spisu 1931 — 16.000)	50.000
Jerozolima i okolica (w roku 1931 — 53.800)	71.000
Jaffa wraz z okolicą	18.000 (7.700)
Tyberjada —	7.000 (5.400)
Safed —	2.000 (2.500)
Reszta miast —	1.000 (700)

Ogółem zamieszkuje w miastach 284.000 żydów, stanowiących 75,6 procent Iszuwu.

Ogółem przebywa na wsi 91.000 żydów, stanowiących 24,4 procent Iszuwu.

Osadnictwo wiejskie skupione jest w 204 żydowskich osadach rolnychł Trzeba jednak zaznaczyć, że w siedmiu głównych kolonjach: Rechowot, Chedera, Petach-Tikwa, Riszon le Zion, Kfar Saba i Ramat Gan skupionych jest 45.000 dusz, podczas gdy w przeszło połowie osad rolnych zamieszkuje mniej niż 200 dusz w każdej. Wymienione wielkie kolonje tylko częściowo są osadami rolniczemi, a pod wielu względami życie ich gospodarcze posiada charakter wiejski.

Wedle cyfr statystycznych, 46.000 dusz z pośród Iszuwu utrzymuje się z pracy na roli, reszta przypada na: przemysł, rękodzieło i transport — 97.000, branża budowlana — 42.000, handel — 66.000, zawody wolne — 41.000. W porównaniu ze spisem ludności w roku 1931 okazuje się, że cyfra zatrudnionych w rolnictwie spadła niestety o 4 procent.

PRZEGLĄD PRASY

Sprawa utworzenia Rady Legislatywnej w Palestynie nie zeszła jeszcze z porządku dziennego. Prasa hebrajska w Palestynie oraz prasa żydowska i żydowsko-polska w Polsce nadal zamieszcza artykuły w tej sprawie.

„Nasz Przegląd" zamieścił obszerny artykuł p. J. Appenszlaka, dokładnie i umiejętnie ilustrujący grożące niebezpieczeństwo dla dzieła odbudowy Siedziby Narodowej w Palestynie. Autor m. in. wywodzi: „Nie wystarczy sam bojkot Rady Ustawodawczej przez żydów. Naród żydowski musi przeciwstawić się samej zasadzie tworzenia nowej instancji ustawodawczej, gdy mandat przewidujący tworzenie naszej Siedziby Narodowej nie jest jeszcze wykonany, gdy budowa naszego Domu Narodowego trwa jeszcze, gdy wejście do tego Domu utrudnione jest ograniczeniami imigracyjnemi, przeciw którym stale protestowaliśmy. Tworząc Radę Ustawodawczą mandatarjusz sam podważa swój mandat. W myśl tego mandatu ramy Erec Israel wypełnione być mają konkretną treścią Siedziby Narodowej nietylko przez obecny Iszuw palestyński, lecz i przez cały naród żydowski w djasporze. Olbrzymie masy żydostwa napierają na przymknięte wrota Palestyny. Są dwie Palestyny żydowskie: ta, która już przybyła na miejsce — i ta, którą zatrzymano w drodze. Ta druga potencjonalna Palestyna, finansująca dzieło odbudowy, oddająca swe ciężko zapracowane grosze i nadludzkie wysiłki organizacyjne — dla użyźnienia, produktywizacji i ożywienia twórczą energją krainy praojców — nie rezygnuje ze swych praw i domaga się usunięcia krzywdy. Nikt inny poza narodem żydowskim nie dał Palestynie nowego, tętniącego energją życia".

W dalszym ciągu autor stwierdza, iż utworzenie w chwili obecnej Rady Legislatywnej w Palestynie bez należytego w nim udziału narodu żydowskiego oznacza faktycznie udzielenie szowinistom arabskim koncesji o wielkiem znaczeniu politycznem. Autor wierzy w opinję publiczną narodu angielskiego, do którego naród żydowski powinien się odwołać, gdyż tam znajdzie należyte zrozumienie. Jesteśmy najbardziej bezbronni wśród bezbronnych i jedyną bronią naszą jest walka duchowa w imię prawa i sprawiedliwości.

Pan N. Szwalbe również poruszył na łamach „Naszego Przeglądu" sprawę utworzenia Rady Legislatywnej, wskazując, iż ciało to stanie się siłą faktu ośrodkiem demagogicznych posunięć i hecy nacjonalistów arabskich, dlatego też kryje w sobie bardzo poważne niebezpieczeństwo dla dzieła naszego w kraju.

Prasa żydowska podaje sprawozdanie referatu prof. Romana Dyboskiego, wygłoszonego na akademji palestyńskiej w Krakowie, zorganizowanej przez Keren Hajesod przy współudziale L. Jaffego i d-ra Ozjasza Thona.

Prof. Dyboski z zapałem mówił o wielkiem znaczeniu dzieła kolonizacji żydowskiej w Palestynie. Pustynie przemieniono w ogrody i stworzono niejako równowagę między miastem a wsią. Z wielkiem uznaniem wyraził się o Tel-Awiwie, nazywają go Gdynią palestyńską. Mówca m. in. wskazał na wielkie zasługi Keren Hajesodu dla rozwoju życia gospodarczego oraz kultury i sztuki w Palestynie. Powstanie przed 11 laty Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie wywołało szczere zadowolenie u wszystkich ludzi, mających poważny stosunek dla pracy kulturalnej. Pomyślny rozwój Uniwersytetu Hebrajskiego ma szczególne znaczenie w chwili obecnej, gdy w jednym z największych krajów europejskich istnieje specyficzny stosunek do najwybitniejszych żydowskich naukowców, którzy utracili tam swoje warsztaty pracy oraz możliwość egzystencji. Odbudowa Siedziby Narodowej w Palestynie ma dla Polski specjalne znaczenie. Stosunki gospodarcze między obu krajami stale się rozwijają i zacieśniają, a prąd emigracji z Polski do Palestyny wciąż wzrasta. Naród polski dobrze rozumie, co to znaczy „Ojczyzna“ i dlatego winien on szanować i też wspomagać usiłowania narodu żydowskiego w kierunku odrodzenia i odbudowy żydowskiej Siedziby Narodowej w Palestynie.

„Nowy Dziennik" z dn. 9 lutego b. r. w artykule „Prawda z Palestyny i nasze stanowisko“ omawia obecną sytuację polityczną w kraju, wskazując, iż rząd palestyński kroczy obecnie po linji najmniejszego oporu według planów i kalkulacyj, obliczonych na jaknajkrótszą metę, poświęcając przytem najbardziej podstawowe prawa dla budowy Siedziby Narodowej, a mianowicie imigrację i zakup ziemi. Autor wskazuje, iż Wysoki Komisarz Palestyny, gen. Artur Wauchope, który dotychczas był świetnym administratorem i doskonałym kierownikiem kraju mandatowego, zaczął obecnie myśleć kategorjami oficera sztabowego, a to w związku z psychozą wojenną, która ogarnia coraz bardziej umysły świata. Zaczął się nagle zajmować losami ubogich fellachów, równocześnie oddając ich całkowicie na łup bogatych effendich, celem skaptowania ich dla Rady Legislatywnej. Zapomniane już tendencje Passfieldów i Simpsonów znów zaczynają się pojawiać na horyzoncie. Wszelkie dotychczas udzielane koncesje nie zmienią, zdaniem autora, nastawienia skrajnych nacjonalistów arabskich, którzy nadal konsekwentnie zwalczać będą każde dzieło konstruktywne żydów w Palestynie. Ostatecznym celem Muftiego i jego adherentów jest całkowite usunięcie nietyle żydów, ile reżymu brytyjskie-

go z kraju, a stałe ustępstwa wzmocnią tylko ich nienasycony apetyt. Nic nie zdoła wstrzymać żydów od ich historycznych zamierzeń w Palestynie. Zapory i kłody zwolnią conajwyżej tempo odbudowy, nikt natomiast nie jest w stanie zająć dotychczasową pozycję żydów w kraju. Wobec ciężkiej a nawet tragicznej sytuacji żydów na świecie należy wielokrotnie spotęgować naszą energję i wykorzystać okres przed zrealizowanim projektu Rady Legislatywnej na nabycie i skolonizowanie jaknajwiększych terenów ziemi, których Arabowie będą się chcieli wyzbyć. Zmobilizowanie odpowiednich kapitałów narodowych jest więc nakazem chwili.

„Nowy Dziennik" z dn. 23 lutego b. r. zamieszcza artykuł prezesa L. Lewitego o zamierzeniach zarządu nowo-powstałego Banku Polsko-Palestyńskiego.

„Rynek Drzewny" z dn. 17 lutego r. b. w korespondencji z Palestyny omawia sprawę Wystawy Budowlanej, która odbędzie się podczas Targów Lewantyńskich. Korespondent zaznacza, że Wystawa Budowlana obejmie 7.000 metrów kw. na północnych terenach targowych. Korespondent omawia następnie obecną sytuację na rynku budowlanym Palestyny, wyrażając optymistyczny pogląd na przyszłość rozwoju budownictwa w Palestynie. Imigracja do Palestyny nie ustała, jest ona w dalszym ciągu intensywna, co powoduje konieczność kontynuowania robót budowlanych w tem samem tempie jak dotychczas. Import materjałów drzewnych do Palestyny stale wzrasta. Polska zajmuje pierwsze miejsce w imporcie dykty do Palestyny.

Prasa palestyńska w dalszym ciągu zamieszcza artykuły, skierowane przeciwko projektowanym ograniczeniom zakupu ziemi przez żydów, wskazując, iż ograniczenia te są wymierzone przeciwko dziełu odbudowy Palestyny i są sprzeczne z podstawowemi zasadami mandatu palestyńskiego.

„Bustnai" zamieszcza większy artykuł we wspomnianej kwestji, w którym autor wywodzi m. in., iż obecnie projektowane ograniczenia zostały spowodowane przez haniebną propagandę effendich arabskich, mającą na celu wywołanie nienawiści i niezadowolenia u ludu, wmawiając mu rzekomo, iż żydzi zamierzają zabrać mu ziemię. Gdyby ograniczenia miały na celu ochronę fellacha, żyjącego z pracy rąk własnych, przed sprzedażą ostatniego skrawka ziemi, wówczas i żydzi sami ograniczenia te powitali z uznaniem. Żydzi takiej ziemi dotychczas nie kupowali i nie zamierzają też w przyszłości nabywać. „Nabywaliśmy ziemię tylko od wielkich posiadaczy ziemskich, jeżeli zaś kiedyś kupowaliśmy u fellacha, to tylko pewną część, zajętego przez niego terenu. W ten sposób umożliwiliśmy mu uprawianie pozostałych części". Przez stopniowe sprzedawanie ziemi żydom umożliwiony został rozwój arabskich gospodarstw

rolnych. Intensyfikacja gospodarki arabskiej nastąpiła też przeważnie w pobliżu osiedli żydowskich. W zakończeniu swego artykułu autor stwierdza, iż wszelkie ograniczenia, dotyczące zakupu ziemi w Palestynie, przy obecnej sytuacji gospodarczej zahamują normalny rozwój kraju.

„Dawar" zamieszcza artykuł o szkodliwości systemu protekcji, który po części przejawia się obecnie w Palestynie. Zdaniem autora pogłoski o powszechnem panowaniu protekcji w Palestynie są mocno przesadzone i wprowadzają tylko rozgoryczenie wśród szerszych warstw społeczeństwa.

„Unzer Welt" z dn. 21 lutego r. b. zamieszcza artykuł o obecnej sytuacji politycznej na Bliskim Wschodzie. Autor wskazuje, iż zarówno w Palestynie, jak i w Egipcie i Syrji wzmogły się wpływy skrajnych nacjonalistów arabskich. W Egipcie partja Wafd rozwija ożywioną działalność, posiada ona bardzo zdolnych przywódców i prowadzi swoją walkę na wzór europejski. W partji tej zorganizowane są prawie wszystkie odłamy narodu egipskiego. Wykorzystując sytuację w związku z wybuchem wojny włosko-abisyńskiej, partja Wafd wznowiła swoją ofensywę polityczną, zmierzając do wyzwolenia kraju z pod wpływów angielskich. Anglja zmuszona była do rozpoczęcia pertraktacyj w sprawie wycofania wojsk angielskich z Egiptu. Sytuacja w Syrji jest inna. Francja uważa, iż Syrja jest krajem niedojrzałym pod względem politycznym i społecznym, a tem samem nie przygotowanym do rządów samodzielnych. Francja nie zamierza opuścić tych terenów, mimo, iż tendencje wyzwoleńcze wśród ludności syryjskiej stale wzrastają.

„Palästina" zamieszcza artykuł dra W. Preussa o znaczeniu przemysłu dla wzrostu absorbcji Palestyny, wskazując na możliwości rozwoju przemysłu w Palestynie i na zależność gęstości zaludnienia kraju od rozwoju jego rzemiosła i przemysłu.

P. W.

TARGI LEWANTYŃSKIE

TARGI LEWANTYŃSKIE 1936.

Zadaniem Targów Lewantyńskich 1936 r., podobnie jak w latach poprzednich jest dalszy rozwój stosunków handlowych między krajami Bliskiego Wschodu a innemi krajami świata, przedstawienie dotychczasowych zdobyczy gospodarki palestyńskiej i krajów ościennych oraz ożywienie przemysłu, rolnictwa i handlu w tych krajach.

Tegoroczne Targi Lewantyńskie odbędą się w okresie od 30 kwietnia do 30 maja 1936, czynne będą codziennie, za wyjątkiem świąt, od 10-ej do 20-ej. Możliwe są pewne zmiany, które mogą być wprowadzone przez Dyrekcję.

Na Targach mają być wystawione: produkty rolne, spożywcze, surowce, wyroby włókiennicze i konfekcja, wyroby trykotażowe, wyroby skórzane i galanterja, meble, urządzenia biurowe, materjały budowlane, mydła i kosmetyki, wyroby chemiczne i farmaceutyczne, urządzenia sanitarne, maszyny i narzędzia, samochody, urządzenia zwykłe i elektryczne, instrumenty muzyczne, aparaty radjowe, książki, materjały piśmienne, artykuły fotograficzne, artykuły luksusowe, wyroby ceramiczne, porcelana, szkło, zabawki, upominki, wyroby artystyczne i inne.

Eksponaty muszą być dostarczone przez wystawców conajmniej na dwa dni przed otwarciem Targów. Aż do zakończenia Targów eksponaty muszą pozostać w pawilonach. Eksponaty mogą być również wyprzedane, lecz nie mogą być zabierane ze stoisk, o ile nie będą zastąpione przez nowe eksponaty.

Na terenach Targów czynne będzie biuro celne, które załatwi wszelkie formalności celne. Eksponaty, przeznaczone na Targi podlegają ocleniu tylko wówczas, o ile po zamknięciu Targów pozostają w kraju.

Na Targach odbędzie się konkurs eksponatów, celem udzielenia odznaczeń i medali. Wśród odznaczeń należy wymienić dyplomy, medale bronzowe, srebrne i złote.

Wstęp na Targi jest dozwolony za okazaniem specjalnych kart. Karty wstępu są jednorazowe oraz stałe.

PRZYGOTOWANIA DO TARGÓW LEWANTYŃSKICH.

W szeregu krajach odbyły się narady i konferencje w sprawie przygotowania udziału w Targach Lewantyńskich 1936 r. Dyrekcja Levant

Fair dba o nadanie tegorocznym Targom charakteru bardziej różnolitego. W obrębie Targów przewidziana jest wystawia kolonizacyjna, rolnicza, sanitarno-higjeniczna, morska, budowlana i inne.

Szczególnie duży obszar zajmie wystawa kolonizacyjna, która posiadać będzie poszczególne sekcje, jak nawadniania, osuszania, zalesienia, rozwoju gospodarstwa wiejskiego, nauki rolnej oraz spółdzielczości rolnej. Pozatem wystawa ta zawierać będzie eksponaty kolonizacji narodowej.

WYSTAWA ROLNA NA TARGACH LEWNTYŃSKICH.

Obecnie czynione są wielkie przygotowania do zorganizowania specjalnej wystawy rolnej na Targach Lewantyńskich 1936, Wystawa ta ma objąć następujące działy: hodowlę bydła (owce, woły, konie, wielbłądy), drobiu, pszczelnictwo, uprawę cytrusów i innych owoców, gospodarkę zbożową, uprawę ziaren oleistych, gospodarkę warzywną, mleczarską.

Wystawa zawierać również będzie maszyny rolne i przedstawi całokształt gospodarki rolnej w Palestynie. Rumunja, Szwajcarja, Bułgarja i Jugosławja wyraziły zgodę wysłania większych transportów eksponatów bydła na Wystawę Rolną.

Na czele Wystawy Rolnej stoi specjalny komitet, w skład którego wchodzą pp.: dyrektor Departamentu Rolnego rządu palestyńskiego, p. Dawe, dyrektor szkoły rolniczej w Mikwe-Israel p. A. Krause, przywódca Związku Rolników żydowskich w Palestynie p. T. Z. Miller, oraz dyrektor Jaffa Citrus Exchange, p. S. Tolkowsky.

ULGI DLA WYJEŻDŻAJĄCYCH NA TARGI.

Austrja, Bułgarja, Belgja, Estonja, Danja, Holandja, Grecja, Litwa, Łotwa i Turcja zawiadomiły dyrekcję Targów Lewantyńskich, iż udzielą osobom, udającym się na Targi Lewantyńskie 1936 do Tel-Awiwu, zniżek kolejowych w wysokości od 25% do 30%. Ulgi będą udzielane osobom, które wykażą, iż rzeczywiście jadą na Targi, t. zn. przedstawią stałą kartę wstępu na Targi. Odwrotna przesyłka eksponatów i towarów niesprzedanych podczas Targów zwolniona będzie z wszelkich opłat transportowych.

Pozatem zawiadomiły o swej gotowości udzielenia maksymalnych ulg i obniżek dla wyjeżdżających na Targi następujące towarzystwa okrętowe: „Donau Dampfschiffsfahrtgesellschaft“, „Königlich Niederländische Schiffsgesellschaft“ oraz bułgarskie towarzystwo okrętowe.

ULGI KOLEJOWE.

Ulgi kolejowe, przyznane w krajach europejskich na przejazdy wystawców i zwiedzających Targi Lewantyńskie oraz na przewóz eksponatów.

Kraj	Zniżki pasaż.	Zniżki transp.	Okres ulgowy
Austrja	33⅓% od stacyj austrjackich	50% z powrotem	25.3 — 30.5.36
			30.4 — 20.6.36
	25% tranzyt		
Belgja	25% poj. bilet	wolny powrót	
Bułgarja	25% z powrotem	wolny powrót	25.3 — 20.4.36
			20.5 — 20.7.36
Czechosłow.	25% ze zwykłych		16.4 — 28.5.36
	biletów	taryfa specjalna	3.5 — 13.6.36
Danja	30% dla grup ponad 20 osób		nieogranicz.
Estonja	50% z powrotem	wolny powrót	16.4 — 30.5.36
			30.4 — 13.6.36
Grecja Kol. Państw.	50% z powrotem	wolny powrót	2 tygodnie przed i 2 tygodnie po Targach
F-ko-Gr. Koleje	25% na bil. pojed.	wolny powrót	10 dni przed i 10 dni po Targach
Holandja		50% z powrotem	nieogranicz.
Jugosławja	50% z powrotem	wolny powrót	23.4 — 27.5.36
			30.4 — 6.6.36
Łotwa	25% do Palestyny	25% z powrotem	20.4 — 20.5.36
	50% z powrotem		30.4 — 14.6.36
Litwa	33⅓% w jedną i		od 15.4
	drugą stronę	50% z powrotem	30.4 — 14.6.36
Niemcy	33⅓% dla grup		
	20% dla pasażer. indyw.		
Szwajcarja	25% z powrotem	wolny powrót w ciągu 6 tygodni po Targach	25.4 — 25.5.36
			3.5 — 16.6.36
Turcja	45% tranzyt		
Kol. Państw.	50% z stacyj tur.		

WIELKA BRYTANJA A TARGI LEWANTYŃSKIE.

Stały rozwój stosunków gospodarczych między W. Brytanją a Palestyną nie pozostał bez wpływu na wzrost zaisteresowania Targami Lewantyńskiemi wśród sfer gospodarczych W. Brytanji. Ostatnio odbyła się w Tel-Awiwie narada przedstawicieli życia gospodarczego W. Brytanji i Palestyny, na której omawiano aktualne zagadnienia gospodarcze, oraz sprawę udziału W. Brytanji w Targach. M. in. poruszono również sprawę utworzenia brytyjsko-palestyńskiej izby handlowej. Na naradzie przemawiał m. in. R. H. Crosbie, gubernator południowego okręgu Palestyny, C. Empson, attaché handlowy rządu brytyjskiego w Palestynie, który w przemówieniu swem podkreślił, iż udział W. Brytanji w tegorocznych Targach będzie znacznie większy, niż w poprzednich (w r. 1934 — 505 wystawców). Naczelny dyrektor Barclays Banku w Palestynie, p. P. S. Clark, wyraził swoje przekonanie, iż udział W. Brytanji w tegorocznych Targach będzie imponujący i przyniesie konkretne rezultaty dla eksporterów brytyjskich.

P. Archawski, przewodniczący komitetu organizacyjnego Pawilonu Brytyjskiego na Targach, wskazał na systematyczny rozwój brytyjsko-palestyńskich stosunków gospodarczych. Import Palestyny z W. Brytanji wzrósł z 11,5% w r. 1926 do 19% w r. 1934, a mian. z ŁP. 750.000 w r. 1926 do circa ŁP. 3 miljonów w r. 1934. Równocześnie wzrósł eksport Palestyny do W. Brytanji, która okazała się nietylko największym dostawcą Palestyny, ale i najlepszym jej klientem.

Dyrektor Targów Lewantyńskich, p. A. Idelsohn, przedstawił ogólny rozwój Targów od chwili ich powstania w r. 1924. Na zasadzie informacyj, otrzymanych z poszczególnych krajów, należy przypuszczać, iż tegoroczne Targi znacznie przewyższą pod względem zasięgu i ilości wystawców wszystkie poprzednie.

UDZIAŁ CZECHOSŁOWACJI W TARGACH LEWANTYŃSKICH.

Udział w Czechosłowacji w nadchodzących Targach Lewastyńskich jest zorganizowany pod protektoratem Ministerstwa Handlu i przy czynnym współudziale izb handlowych oraz związków przemysłowych. Czechosłowacja posiada na terenie Targów murowany pawilon o powierzchni 600 m. kw. Obecnie ma on być powiększony do 1000 m. kw. Zainteresowanie Targami wśród sfer gospodarczych Czechosłowacji jest wielkie. Czechosłowacja zyskała na poprzednich Targach znaczne korzyści materjalne w postaci zamówień. Wiele firm przemysłu włókienniczego, szklanego i metalowego zgłosiło już swój udział. Czechosłowacja utrzy-

muje generalny konsulat w Jerozolimie i konsulat w Tel-Awiwie, co świadczy o wielkiem zainteresowaniu tego państwa możliwościami ekspansji gospodarczej w Palestynie.

Ostatnio utworzone zostało czechosłowacko - palestyńskie towarzystwo handlowe, które postawiło sobie za zadanie zintensyfikować wymianę towarową między obu krajami. Czechosłowacja wykazuje w Palestynie i w krajach ościennych ożywioną działalność handlową.

PAWILON TURCJI NA TARGACH LEWANTYŃSKICH.

Prasa turecka donosi, iż rząd postanowił zorganizować na Targach Lewantyńskich 1936 własny pawilon. Obecnie opracowany jest przez urzędników tureckich referat o obecnej sytuacji gospodarczej w Palestynie i o możliwościach eksportowych do tego kraju.

UDZIAŁ FINLANDJI W TARGACH LEWANTYŃSKICH 1936.

O wielkiem zainteresowaniu nadchodzącemi Targami Lewantyńskiemi świadczy fakt, iż Finlandja postanowiła brać w nich czynny udział, tworząc specjalny komitet, który ma się zająć racjonalnem zorganizowaniem Wystawy Finlandzkiej na Targach.

Konsul finlandzki w Istambulu, p. Sarajas, odwiedził ostatnio Tel-Awiw, gdzie konferował z Dyrekcją Targów w sprawach, związanych z udziałem Finlandji.

Wystawa Polska na Targach Lewantyńskich

Referat Targów i Wystaw komunikuje, iż dotychczas zgłosiły swój udział w Targach między innemi następujące instytucje i firmy: Bank Polska Kasa Opieki, Rada Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku, Urząd morski w Gdyni, Gdynia—Ameryka, Linje żeglugowe, S. A., P. B. P. „Orbis", Tow. Handlu Międzynarodowego Książką Polską „Awangarda", Polski Eksport Rolny, Towarzystwo Przemysłowo-Leśne, „Centropapier", „Centrotektura", Zakłady Chemiczne „Strem", Związek Producentów Filmowych, E. Wedel, Fabryka Konserw Mięsnych „Era", „Union-Plywood", Magister Klawe, Zakłady Kauczukowe „Piastów", Dąbrowski Przemysł Druciany i t. d. i t. d. Pozatem finalizują się pertraktacje m. in. z firmami: Państwowe Zakłady Tele- i Radjotechniczne, Bacon Export, przemysłem włókienniczym bielskim, białostockim i t. d. i t. d.

BROSZURA O WYSTAWIE POLSKIEJ NA TARGACH LEWANTYŃSKICH.

Nakładem Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej ukazała się bogato ilustrowana broszura o Wystawie Polskiej na Targach Lewantyńskich. Broszura omawia szczegóły, dotyczące Wystawy Polskiej na Targach Lewantyńskich 1936 r., podaje niezbędne informacje dla wystawców oraz najnowsze dane statystyczne obrotów towarowych pomiędzy Polską a Palestyną.

W SPRAWIE WYSTAWY POLSKIEJ NA TARGACH LEWANTYŃSKICH.

Izba niniejszem ma zaszczyt podać do wiadomości, iż wzorem lat ubiegłych, organizuje Wystawę Polską na Targach Lewantyńskich w Tel-Awiwie, które odbędą się w okresie 30.IV. — 30.V. 1936 r. i zaprasza P. T. Firmę do wzięcia w niej udziału. Targi te są organizowane co 2 lata.

Targi Lewantyńskie w Tel-Awiwie, jako jedyna tego rodzaju impreza o charakterze międzynarodowym na Bliskim Wschodzie, są pierwszorzędną okazją dla wprowadzenia produkcji WPanów na rynki Palestyny i krajów sąsiednich. Targi te bowiem ściągają zazwyczaj wielkie rzesze importerów z całego Lewantu, pragnących zapoznać się z produkcją poszczególnych krajów. W tegorocznych Targach Lewantyńskich brać będzie udział 30 krajów.

Staraniem Izby zostaną zorganizowane zbiorowe transporty eksponatów na Targi oraz grupowe przejazdy wystawców i ich przedstawicieli.

Cena metrażu na Wystawie Polskiej wynosi ŁP. 3.— za 1 m^2 przestrzeni lub ŁP. 2.— za 1 m^2 reklamy ściennej.

Celem ułatwienia pp. wystawcom organizacji ich ekspozycji, Izba podejmuje się urządzenia stoiska za ryczałtową opłatą począwszy od zł. 300.— (2 m^2 metrażu + budowa i dekoracja stoiska).

Ze względu na krótki okres czasu oraz ograniczony metraż, jakim obecnie dysponujemy, uprzejmie prosimy WPanów o łaskawe możliwie rychłe zgłoszenie udziału.

Dyrekcja Wystawy Polskiej
na Targach Lewantyńskich, 1936
Tel-Aviv

(—) Artur Anker.

WYSTAWA KSIĄŻKI POLSKIEJ NA TARGACH LEWANTYŃSKICH, 1936 W TEL-AWIWIE.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa komunikuje, na podstawie dotychczas zarejestrowanych zgłoszeń, iż tegoroczna Wystawa Polska na Targach Lewantyńskich zaprezentuje wszystkie gałęzie polskiej wytwórczości, zdolne do eksportu.

W zrozumieniu doniosłości zbliżenia również kulturalnego między Polską a Palestyną, inicjatywa Izby szła w kierunku spopularyzowania w Palestynie i krajach ościennych książki polskiej. Inicjatywę Izby poparło i zajęło się jej realizacją Towarzystwo dla Międzynarodowego Handlu Książką Polską „Awangarda", które w specjalnie zbudowanym kiosku na Targach Lewantyńskich urządzi ekspozycję książki, wydawnictw, ilustracyj i t. d. Specjalny dział tej ekspozycji zostanie poświęcony Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

Ekspozycja ta spotka się niewątpliwie z należytem uznaniem zarówno społeczeństwa polskiego, jak i palestyńskiego, które w znacznej swej części rekrutuje się z żydów, pochodzących z Polski, i stanowić będzie jedno z poważniejszych ogniw w zacieśnieniu stosunków polsko-palestyńskich.

SPRAWY CELNE I TRANSPORTOWE

Ostatnio zostały wprowadzone następujące zmiany do palestyńskiej taryfy celnej:

Następujące artykuły zostały zwolnione przy wwozie do Palestyny z opłat celnych:

- Maszyny spojeniowe.
- Ołów w sztabach.
- Cynk w sztabach.
- Nieoczyszczona terpentyna roślinna.
- Wosk parafinowy.
- Rafja.
- Maszyny do wykładania asfaltu (dotychczas były zwolnione z cła maszyny przeznaczone dla użytku władz administracyjnych).
- Drut pozłacany.
- Palladium i felspar dla produkcji zębów sztucznych.
- Samoloty dla użytku prywatnego.
- Monety ze złota i in. metali, banknoty.

Na następujące artykuły zostały podwyższone stawki celne przy wwozie do Palestyny:

(poz. 8) wyroby aluminjowe — 50 mils za 1 kg. (poprz. 30 mils.).
(„ 31A) rygle i mutry — 7,5 mils. za 1 kg. (poprz. 4 milsy)
(„ 100A) elektryczne przybory oświetleniowe, wykonane całkowicie lub częściowo z metalu — 25% ad valorem (poprz. 12% ad val.)
(„ 122) meble z drzewa inne niż gięte: stoły, krzesła, fotele, komody, kredensy, łóżka, sofy, etażerki — 25% ad valorem (poprz. 15% ad val.)
(„ 122) meble żelazne i stalowe, stoły, krzesła — 25% ad valorem (poprz. 15% ad val.)
(„ 181a) gwoździe żelazne (dług. pow. 25 mm. za wyj. dług. 43 i 43,5 mm.) — 4,5 mils. za kg. (poprz. 3 milsy)
(„ 181b) gwoździe żelazne (o dług. 43 i 43,5 mm.) — 3 mils. za kg. (poprz. 2 milsy)
(„ 181b) gwoździe żelazne z połyskiem — 7,5 mils. za kg. (poprz. 5 mils.)
(„ 220) rury żeliwne — 3 milsy za kg. (poprz. 1 mils)
(„ 232A) kuchenki prymusowe — 25% ad valorem (poprz. 12%)
(„ 240A) kapusta kwaszona — 25% ad valorem (poprz. 12%).
(„ 249B c. 1) pończochy ze sztuczn. jedwabiu o zawart. jedwabiu do 20% — 10 mils. za parę (poprz. 10 mils. za parę bez ograniczeń co do zawart. jedwabiu)
(„ 249B c. 2) pończochy ze sztuczn. jedwabiu o zawart. jedwabiu pow. 20% — 25 mils. za parę (poprz. 10 mils. za parę)
(„ 286A III) Suknie damskie — 40% ad val. (poprz. 10% ad val.)
odzież inna — 30% ad val. (poprz. 15% ad val)
pyżamy, koszule, bielizna trykotowa, wyr. dziane niejedwabne — 22,5% ad val. (poprz. 15% ad val.)
(„ 300A) siatka druciana (za wyj. dla moskitów) — 25% ad val. (poprz. 12% ad val.).

Na następujące artykuły zostały wprowadzone cła specyficzne:

(poz. 18A) baterje: okrągłe i płaskie, baterje kieszonkowe i lampki elektryczne — 45 mils. za kg. (poprzednio 12% ad val.)
(„ 37) cegły budowlane ogniotrwałe — 0,30 mils. za kg. (poprz. 12% ad val.)
(„ 37B) kubły i wiadra z żelaza lub żelaza galwanizowanego

o średnicy do 28 cm. — 27 mils. za sztukę (poprz. 12% ad val.)
o średnicy powyżej 28 cm. — 31 mils. za sztukę (poprz. 12% ad val.)

(„ 53A) żeliwne wyroby, jak ogrodzenia, ramy do ogrodzeń, rezerwuary do hydrantów) — 5 mils. za 1 kg. (poprz. 12% ad val.)

(„ 91) tkaniny baweln. drukowane i farbowane o wadze 1 m^2 140—170 gr. — 33 mils. za kg. lub 25% ad val., w zależności, która suma jest wyższa.

(„ 92) o wadze 1 m^2 170—240 gr. — 31 mils. za kg. lub 25% ad val.

(„ 93) o wadze 1 m^2 200—240 gr. — 30 mils. za kg. lub 25% ad val.

(„ 94) o wadze 1 m^2 240—280 gr. — 28 mils. za kg. lub 25% ad val.

(„ 95) o wadze 1 m^2 powyżej 280 gr. — 27 mils. za kg. lub 25% ad val.

(„ 114A) rezerwuary — 100 mils. za sztukę (poprz. 12% ad val.)

(„ 179) akumulatory i baterje do samochodów — 20 mils. za kg. (poprz. 12% ad val.)

(„ 207B) woda kolońska lub inna, woda na spirytusie, zawierająca więcej niż 50% alkoholu — 200 mils. za litr (poprz. 25% ad val.).

KOMUNIKATY

Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej

POSIEDZENIE ZARZĄDU IZBY.

Dnia 20 lutego b. r. odbyło się pod przewodnictwem prez. L. Lewitego posiedzenie Zarządu Izby. Prezes Lewite złożył sprawozdanie z prac prezydjum i omówił przyszłą działalność Izby. Dyr. inż. J. Thon złożył sprawozdanie z prac biura Izby. O Wystawie Polskiej na tegorocznych Targach Lewantyńskich referowali prezes L. Lewite i wicedyrektor A. Anker. O numerze specjalnym referowali sędzia M. Friede i dyr. inż. J. Thon. Rozwinęła się ożywiona dyskusja, w której brali udział wszyscy obecni na posiedzeniu.

KONFERENCJA POLSKO-ZAGRANICZNYCH IZB W WARSZAWIE.

W styczniu r. b. odbyła się konferencja przedstawicieli izb polsko-zagranicznych. W konferencji tej brali udział przedstawiciele Izby Polsko-Austrjackiej, Bałtycko-Skandynawskiej, Polsko-Belgijskiej, Polsko-Brazylijskiej, Polsko-Francuskiej, Polsko-Łacińsko-Amerykańskiej, Polsko-Szwajcarskiej, Polsko-Szwedzkiej, Polsko-Węgierskiej, Polsko-Sowieckiej oraz przedstawiciel Związku Izb Przemysłowo-Handlowych w Polsce. Z ramienia Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej brał udział w konferencji dyr. inż. J. Thon. Na konferencji omawiane były sprawy, dotyczące stosunku izb bilateralnych do samorządu gospodarczego, sytuacji finansowej izb oraz kwestję udziału izb w różnych ciałach gospodarczych.

WALNE ZEBRANIE POLSKO-PALESTYŃSKIEGO BANKU.

W środę dn. 5 lutego b. r. odbyło się w lokalu własnym Walne Zebranie Polsko-Palestyńskiego Banku. Zgromadzenie zagaił wobec licznego kompletu udziałowców Banku, imieniem dotychczasowego Zarządu, prezes Leon Lewite, który w dłuższem przemówieniu inauguracyjnem zobrazował tło i przewodnie myśli, jakie zadecydowały o konieczności powołania do życia tak ważnej placówki.

W przemówieniu swem p. prezes Lewite wskazał na dotychczasowe próby, które były podejmowane w ciągu ostatnich kilkunastu lat w kierunku uruchomienia Banku, mającego na celu ułatwianie emigracji po-

przez umożliwienie likwidacji majątków osób emigrujących do Palestyny. Równolegle z tem wyłoniły się problemy związane z wzmożeniem stosunków gospodarczych polsko-palestyńskich, które, szczególnie w ostatniem pięcioleciu, zwielokrotniły się. Cyfra ponad 14 miljonów złotych, która ilustruje eksport z Polski do Palestyny w r. 1935 według oficjalnych źródeł polskich, wskazuje dowodnie na to, jak wielką jest potrzeba ułatwienia tego eksportu, zarówno jak wogóle wzajemnej wymiany towarów między obu krajami. Bank, którego charakter jest wybitnie społeczny, obejmie przypuszczalnie w rychłym czasie szerokie rzesze t. zw. potencjalnych emigrantów, a więc tych osób, które w bliższej i dalszej przyszłości, przygotowują się do emigracji do Palestyny.

Prezes Lewite wspomina o obecnej sytuacji gospodarczej Palestyny, wskazując na wielkie możliwości istniejące w dziedzinie rozwoju polsko-palestyńskich stosunków gospodarczych. Należy podkreślić z zadowoleniem, iż czynniki rządowe wykazały wielkie zrozumienie dla tej nowotworzącej się instytucji finansowej. Bank będzie mógł wykazać ożywioną działalność w kierunku wzmożenia eksportu z Polski do Palestyny, w szczególności przez finansowanie eksportu, rzemiosła i drobnego przemysłu. W obecnym okresie wzmożonej emigracji żydowskiej z Polski do Palestyny odczuwa się brak centralnej instytucji, którąby ułatwiła emigrację stanu średniego i umożliwiła przeniesienie warsztatów pracy, często od lat już nieczynnych.

Zaspokojenie tych oto potrzeb należy do zadań pierwszorzędnej wagi zadań społeczeństwa żydowskiego i jest pozatem zagadnieniem ogólnopaństwowem, albowiem w interesie Polski leży zdrowa i racjonalna emigracja. Bank Polsko-Palestyński będzie uzupełniał działalność Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej. Dwie te instytucje będą ze sobą ściśle współdziałały. Mówca wyraża nadzieję, iż rozpoczęta działalność Banku w skromnym zakresie wkrótce wykaże już swoje konkretne rezultaty i niebawem instytucja ta będzie racjonalnie rozbudowana i stanie się tą oto centralną instytucją finansową, potrzebną dla pomyślnego rozwoju polsko-palestyńskich stosunków gospodarczych.

Przewodniczącym zebrania został wybrany jednomyślnie sędzia Maksymiljan Friede, który powołał do prezydjum pp. inż. Antoniego Eigera, sędziego Michała Szereszowskiego i dyr. inż. Adama Czerniakowa.

Z kolei Walne Zebranie, zgodnie z referatem prezesa L. Lewitego, oznaczyło po dyskusji najwyższą granicę kredytu, jaki może być udzielony jednemu członkowi, na 20-krotność wpłaconych udziałów z tem, że suma ta nie może przekroczyć 10.000 zł. w pierwszym okresie działalności banku.

Zgromadzenie uchwaliło następnie oznaczyć najwyższą sumę zobowiązań, jakie spółdzielnia może zaciągać na 20-krotność wpłaconych przez wszystkich członków.

Z kolei referował członek dotychczasowego Zarządu inż. J. Thon, proponowane przez Zarząd zmiany statutu. Uchwalono rozszerzyć zakres działania Banku przez objęcie postanowieniami statutu, również zarządzenie oraz likwidację majątku emigrujących członków, finansowanie wymiany towarów między Polską a Palestyną i krajami Bliskiego Wschodu.

Zgodnie z referatem inż. Thona, uchwalono następnie zmiany statutu, odnoszące się do wyborów władz banku.

W dyskusji nad referatami i wnioskami brali udział pp. inż. Eiger, sędzia M. Szeroszowski, poseł dr. Rozmarin, adw. B. Ołomucki, sędzia Koenigstein, dr. Szoszkies, adw. Chaskielewicz, W. Fiszerow, M. Nejman i inni. Dyskusja, która stała na wysokim poziomie, obracała się głównie dokoła ustalenia celów spółdzielni i konieczności jak największej jej rozbudowy w możliwie najkrótszym czasie. Wszyscy mówcy podkreślali doniosłość podjętej inicjatywy i wskazali na drogi prowadzące do ugruntowania działalności tegoż banku w jaknajszerszych kołach gospodarczych na terenie Polski oraz stosunków gospodarczych między Polską a Palestyną. Obszernej odpowiedzi udzielił dyskutantom prez. Lewite.

Przed przystąpieniem do wyborów nowych władz uchwalono, na wniosek przewodniczącego sędziego Friedego, przez aklamację wyrazić podziękowanie dla dotychczasowego zarządu za jego bezinteresowną i pełną poświęcenia pracę, uwieńczoną pozytywnemi rezultatami w formie zakończenia okresu organizacyjnego banku.

Z kolei wybrano przez aklamację nowe władze banku w następującym składzie: do Zarządu weszli: jako członkowie pp. prezes Leon Lewite, dyr. Józef Bachrach, dyr. Karol Friedman, dyr. inż. Józef Thon i dyr. Menachem Włodawski (jako zast.). Do Rady Nadzorczej weszli pp. dyr. Władysław Birnbaum, dyr. inż. Adam Czerniakow, dyr. inż. Antoni Eiger, prez. sędzia Maksymiljan Friede, Waldemar Fiszerow, prez. Abraham Gepner, Wolf Gutgeld, sędzia Samuel Koenigstein, adw. Borys Ołomucki, dr. Henryk Rozmarin, dyr. Jakób Spektor, dyr. A. Siemion i prez. Michał Szereszowski.

Wezwaniem do aktywnej pracy i pomocy w działalności Zarządu i Rady Nadzorczej ze strony ogółu członków Banku Polsko-Palestyńskiego, który swą działalnością chce objąć szerokie sfery gospodarcze na terenie całego państwa, zamknął sędzia Friede Walne Zgromadzenie Banku.

WŁADZE POLSKO-PALESTYŃSKIEGO BANKU W WARSZAWIE.

Z dniem 7 lutego 1936 r. rozpoczął swoją działalność Polsko-Palestyński Bank.

Zarząd Banku ukonstytuował się, jak następuje: prezes Zarządu — Leon Lewite, wiceprezes — Józef Bachrach, członek zarządu — Karol Friedman. Delegatem Rady do Zarządu jest sędzia Maksymiljan Friede.

Zarząd powołał na dyrektora Banku p. Dawida Erslera, długoletniego dyrektora Banku Handlowo-Przemysłowego we Włocławku.

UWADZE EKSPORTERÓW DO PALESTYNY.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości zainteresowanych, iż według ostatnio wydanych przepisów palestyńskich urzędów celnych, w związku ze stosowanemi przez Palestynę sankcjami antywłoskiemi, towar eksportowany do Palestyny via Triest winien być zaopatrzony dodatkowo w świadectwo pochodzenia.

Wszelkich informacyj w powyższej sprawie udziela Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, Wydział Handlowy, Warszawa, Fredry 10.

Do pisemnych zapytań należy dołączyć znaczek na odpowiedź.

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE DO PALESTYNY I KRAJÓW BLISKIEGO WSCHODU.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa podaje do wiadomości zainteresowanych, iż ostatnio do biura Izby wpłynęły następujące oferty:

251/IP/36. Przedstawiciel palestyński obejmie zastępstwo polskich firm drzewnych, włókienniczych, metalowych i sportowych.

252/IP/36. Firma agenturowa w Tel-Awiwie interesuje się zastępstwami firm polskich.

253/IP/36. Firma palestyńska w Tel-Awiwie interesuje się importem margaryny (miękkiej, pociągłej, w puszkach o zawartości około 12½ kg. netto).

253a/IP/36. Firma palestyńska interesuje się objęciem przedstawicielstwa polskich fabryk branży żelaznej i metalowej.

254/IP/36. Poważna firma palestyńska interesuje się stałym importem masła z Polski.

255/IP/36. Poważny dom agenturowy na Cyprze (Nicosia) interesuje się importem z Polski: tafty ze sztucznego jedwabiu, tkanin wełnianych, trykotaży, pończoch i skarpetek, wyrobów emaljowanych, luster.

Wszelkich informacyj udziela Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, Referat Handlowy, Warszawa, Fredry 10 w godzinach 10—2.

Do pisemnych zapytań należy dołączyć znaczek na odpowiedź.

KONCERT MUZYKI POLSKIEJ I PALESTYŃSKIEJ W FILHARMONJI WARSZAWSKIEJ.

Dnia 27 lutego b. r. odbył się w Filharmonji Warszawskiej wielki koncert symfoniczny muzyki polskiej i palestyńskiej, pod dyrekcją kapelmistrza Wolfganga Friedländera z Palestyny. Koncert ten zorganizowany został dzięki inicjatywie dyr. L. Wienera i przy czynnym współudziale Polsko-Palestyńskiej Izby Handlowej.

RUCH TURYSTYCZNY A TARGI LEWANTYŃSKIE.

Ruch turystyczny do Palestyny nabiera na swem nasileniu wiosną każdego roku. Okres święta Pesach jest specjalnie predestynowany dla turystyki. Odbywają się wówczas rozmaite imprezy o charakterze rozrywkowym, jak międzynarodowe zjazdy i narady o charakterze społecznym, których ilość wzrasta z roku na rok. Należy też nadmienić, iż święto Pesach tradycyjnie i uroczyście obchodzone w Palestynie ściąga wielkie rzesze turystów z krajów europejskich i ze Stanów Zjednoczonych.

W roku 1936 spodziewać się należy szczególnego wzrostu ruchu turystycznego do Palestyny ze względu na Targi Lewantyńskie, mające się odbyć w Tel-Awiwie w okresie 30 kwietnia — 30 maja b. r., a które wywołały już wielkie zainteresowanie sfer gospodarczych.

Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, organizująca Wystawę Polską na Targach Lewantyńskich w Tel-Awiwie, zajmuje się też urządzaniem przejazdów turystycznych w szczególności dla sfer handlowych i przemysłowych.

Należy nadmienić, iż Izba przedsięwzięła szereg kroków, zmierzających do uzyskania udogodnień i ułatwień dla turystów.

Wszelkich informacyj, dotyczących Targów Lewantyńskich, stosunków gospodarczych polsko-palestyńskich, możliwości importowych i eksportowyh oraz przejazdów turystycznych do Palestyny, udziela Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, Warszawa, Fredry 10 oraz Oddział Izby w Łodzi, Łódź, Piotrkowska 113. ...

K R O N I K A

P A L E S T Y N A

POLITYKA

MEMORJAŁ ZWIĄZKU MŁODZIEŻY ARABSKIEJ DO WYSOKIEGO KOMISARZA. Związek Młodzieży Arabskiej w Palestynie przesłał Wysokiemu Komisarzowi memorjał w sprawie obecnej sytuacji politycznej w kraju, ze szczególnem uwzględnieniem aktualnego projektu utworzenia Rady Legislatywnej w Palestynie. Autorzy memorjału wyrażają swoje rozgoryczenie, z powodu małych kompetencyj Rady Legislatywnej, która nie będzie w stanie przeciwstawić się ekspansji żydowskiej w kraju.

ARABOWIE PALESTYŃSCY WOBEC OSTATNICH ROZRUCHÓW W SYRJI. W Jerozolimie odbyła się narada przedstawicieli stronnictw arabskich, w której brali udział Rageb Bej Naszaszybi, Dżemal Hussejni, Abad Al Latif Bej Salach, Icchak Budejri, Jakob Prag i Alfred Ruck. Z ramienia młodzieży arabskiej brał udział Jakób Gisin. Na naradzie tej powzięto rezolucję, w której wyrażono zupełną solidarność z nacjonalistami syryjskimi. Postanowiono również rozpocząć zbiórkę pieniężną na rzecz rodzin po poległych w rozruchach.

MINISTER SPRAW ZAGRANICZNYCH ANGLJI EDEN A PALESTYNA. Organ Muftiego „Al Liwa“ informuje, iż między ministrem spraw zagranicznych Anglji Edenem a ministrem kolonij Thomasem istnieje w sprawach palestyńskich całkowita zgoda. Ze względu na ważną pozycję strategiczną, jaką zajmuje Palestyna, stała się ona objektem specjalnego zainteresowania.

KONSOLIDACJA STRONNICTW ARABSKICH. Ostatnio toczą się pertraktacje między stronnictwem Muftiego Jerozolimy a stronnictwem Naszaszybi'ego w sprawie konsolidacji ruchu arabskiego i ustalenia wspólnej linji wytycznej.

INSPEKCJE WYSOKIEGO KOMISARZA. Wysoki Komisarz Palestyny, sir Artur Wauchope, odbył ostatnio podróż inspekcyjną po kraju. W Ber - Szewa przedstawiła się Wysokiemu Komisarzowi delegacja szeików okolicznych, przedkładając szereg żądań natury gospodarczej i politycznej. Delegacja żądała również miejsca w przyszłej Radzie Legislatywnej dla przedstawiciela beduinów. Wysoki Komisarz przyrzekł przedłożone mu dezyderaty i żądania rozpatrzeć w najbliższym czasie.

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

DOCHODY RZĄDU PALESTYŃSKIEGO. Dochody rządu palestyńskiego w listopadzie 1935 r. wynosiły ŁP. 479.978, wobec ŁP. 471.458 w tym samym okresie r. 1934, rozchody zaś rządu wynosiły ŁP. 376.128, wobec ŁP. 289.805 w listopadzie r. 1934. Nadwyżka dochodów nad rozchodami wynosiła ŁP. 103.850.

W ciągu 8 miesięcy roku budżetowego 1934—35 (kwiecień—listopad) dochody rządu palestyńskiego wynosiły ŁP. 3.922.214, przyczem ŁP. 1.932.637 z opłat celnych. Wydatki we wspomnianym okresie wynosiły ŁP. 2.500.548, przyczem ŁP. 504.530 na roboty publiczne. Nadwyżka dochodów nad rozchodami we wspomnianych 8 miesiącach wynosiła ŁP. 1.421.666.

Dochody rządu palestyńskiego w grudniu r. 1935 wynosiły ŁP. 450.373, przyczem ŁP. 205.444 z ceł. Wydatki rządu wynosiły ŁP. 386.518, z czego ŁP. 270.528

na t. zw. wydatki zwykłe. Rezerwy kasowe rządu palestyńskiego na dzień 1 stycznia 1936 r. wynosiły ŁP. 6.219.076.

ROBOTY PUBLICZNE. Rząd palestyński przedłożył do zatwierdzenia Ministerstwu Kolonij w Londynie wielki plan przewidzianych robót publicznych w kraju. Plan ten opracowany jest na okres pięciu lat i przewiduje budowę szeregu gmachów publicznych, dróg, szós, mostów i dworców. Na rok budżetowy 1935—36 ma być wyznaczona kwota w wysokości miljona funtów na częściową realizację wspomnianego planu.

ROLNICTWO

OBNIŻKA PODATKU ROLNEGO. Po długich pertraktacjach między rządem palestyńskim a Hitachdut Haikarim w sprawie obniżki podatku rolnego za r. 1935—36, Wysoki Komisarz Palestyny wydał instrukcję kierownikowi Departamentu Rolnego, odnośnie zrealizowania wspomnianej zniżki. Zniżka ta ma być różna w rozmaitych okręgach kraju.

STACJA DOOŚWIADCZALNA DLA UPRAWY OWOCÓW. Rząd palestyński postanowił utworzyć na wzgórzach Judei na wysokości 800 m. w pobliżu szosy Jerozolima—Chebron stację doświadczalną dla uprawy moreli i grusz.

UPRAWA DAKTYLI. Prasa palestyńska porusza sprawę możliwości rozbudowy uprawy daktyli w Palestynie, wskazując, iż w r. 1934 Palestyna importowała 335 tonn świeżych daktyli oraz 3.256 tonn daktyli suszonych, ogólnej wartości ŁP. 29.000. Biorąc pod uwagę, iż przeciętnie palma dostarcza 100 kg. świeżych daktyli albo 33 kg. suszonych daktyli, należy stwierdzić, iż jest obecnie możliwość zaplantowania 200.000 palm daktylowych, na obszarze 20.000 dunamów. Uprawa daktyli w Palestynie skoncentrowana jest obecnie w okolicach Jerycho, Beisan, Tyberjady i Gazy. Niektóre obszary, a w szczególności w dolinie Jordańskiej, są przesiąknięte solami alkalicznemi i nie nadają się pod uprawę cytrusów, natomiast mogą być wykorzystane dla rozbudowy tej gałęzi rolnictwa.

DZIAŁALNOŚĆ KOLONIZACYJNA W EMEK CHEFER. Ostatnio ogłoszone zostały dane, dotyczące kolonizacji utworzonych 13 osiedli w Emek Chefer.

		Rodziny	Osoby	Domy i baraki	Obszar pod plantacje	Obszar gospodarki mieszanej
1.	Kfar Witkin	160	550	150	500 dun.	110 dun.
2.	Chawacelet Haszaron	5	15	4	300 „	—
3.	Awichajal	51	250	51	700 „	40 „
4.	Ain Haowed	16	39	15	144 „	24 „
5.	Hapoel Hamizrachi	30	79	44	—	—
6.	Eljaszew (Jemenici)	40	160	44	48 „	—
7.	Irgun Intensywi	8	22	19	350 „	150 „
8.	Giwat Chaim	40	230	44	128 „	124 „
9.	Ain Hachoresz	60	145	27	84 „	25 „
10.	Maabarot	60	154	26	80 „	50 „
11.	Miszmar Haszaron	45	118	10	100 „	120 „
12.	Kfar Chaim	66	1154	57	250 „	30 „
13.	Kfar Jedidje	11	25	30	—	14 „
		592	1941	519	2684 dun.	687 dun.

HERCLIJA. Kolonja rozbudowuje się w szybkiem tempie, przekształcając się stopniowo w miasto. Zarząd kolonji postanowił przedłużyć główną ulicę aż do

brzegu morza. Jestto jeden z projektów, zmierzających do utworzenia w Hercliji zdrojowiska morskiego.

DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁDZIELNI „PARDES". W roku ubiegłym spółdzielnia liczyła 481 członków wobec 300 w r. 1933. W r. ub. spółdzielnia „Pardes" sprzedała 1.684.400 skrzyń cytrusów wobec 959.100 w r. 1933. Jej udział w ogólnym zbiorze pomarańczy wyniósł 23% wobec 21% w r. 1933. Wśród sprzedanych skrzyń cytrusów było: 1.400800 skrzyń pomarańczy, 265.200 grejpfrutów i 18.400 cytryn. 26,2% wszystkich owoców spółdzielni „Pardes" pochodziły w ub. roku z okręgu Rechowot wobec 21,5% w roku 1933, natomiast z okręgu Petach Tikwa spółdzielnia „Pardes" otrzymała w roku 1935 tylko 13,7% wobec 19,5% w r. 1933. Również i Chedera dostarczyła stosunkowo mniej owoców w ubiegłym roku, a mianowicie 10,7% wobec 12% w r. 1933.

Według poszczególnych krajów eksport spółdzielni „Pardes" w stosunku do ogólnego eksportu cytrusów palestyńskich przedstawia się jak następuje:

W. Brytanja	19,5%	19,5%
Niemcy	17,5%	18,5%
Francja	28,5%	33,5%
Polska	84%	63,5%
Rumunja	42,5%	46%
Szwecja	23,5%	12%
Norwegja	32%	37%
Czechosłowacja	100%	68,5%
Jugosławja	77%	45%
Kraje bałtyckie	100%	30%
Z. S. R. R.	35%	93%
Cejlon	—	73%
Sudan	—	76%

Cyfry te wskazują, iż na rynkach światowych odbywa się konkurencja pomiędzy palestyńskiemi towarzystwami eksportowemi. Tow. „Pardes" zazwyczaj pierwsza zdobywała nowe rynki.

PRZEMYSŁ

ZUŻYCIE PRĄDU W R. 1935. W pierwszych 9 miesiącach 1935 r. prąd zużyty za pośrednictwem Palestine Electric Corporation wyniósł 37,42 milj. kilowatów wobec 24,75 milj. klw. w tym samym okresie r. 1934, co stanowi wzrost 50%.

REORGANIZACJA TOWARZYSTWA „I. C. I." W PALESTYNIE. Towarzystwo dla przemysłu chemicznego „I. C. I." zostało zreorganizowane. Naczelnym dyrektorem towarzystwa został mianowany p. I. Mełamed, dotychczasowy członek dyrekcji I. C. I. w Hajfie.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO. Przedsiębiorstwo eksploatacji morza, „Palestine Potash Co." Ltd., rozwija intensywną działalność. Dyrekcja przedsięwzięła szereg kroków, zmierzających do zwiększenia produkcji. Również i inne przedsiębiorstwa przemysłu chemicznego rozwijają się pomyślnie. Obecnie istnieją 2 fabryki farb olejnych w Jaffie i Tel-Awiwie, 2 fabryki laku w porcie hajfskim i w Jerozolimie oraz jedna fabryka farb suchych. W Tel-Awiwie i okolicy znajdują się 4 fabryki artykułów kosmetycznych. Przemysł farmaceutyczny w Palestynie obejmuje 6 fabryk i laboratorjów, które produkują wysoko-wartościowe preparaty. Obecnie są w stadjum organizacji 2 fabryki mydła i jedna fabryka olejów. W pobliżu Natanji istnieją 3 fabryki konserw owocowych i jarzynowych.

W porcie hajfskim powstaje obecnie pierwsza fabryka essencyj, której produkcja przeznaczona jest w pierwszym rzędzie na eksport. Pozatem istnieją mniejsze fabryki proszków do pieczenia (bakin), budyni, atramentu i kalki.

DZIAŁALNOŚĆ HUTY SZKLANEJ „GABISZ". Po przezwyciężeniu szeregu trudności huta szklana „Gabisz" w Riszon le'Zion rozpoczęła znów swoją działalność. Obecnie zatrudnionych jest 40 robotników. Wkrótce ma przybyć z Czechosłowacji grupa robotników wykwalifikowanych.

Huta produkuje lampy naftowe oraz szkiełka do lamp.

ROZWÓJ FABRYKI „SYLIKAT" W

NACHLAT-JEHUDA. Fabryka cegieł w Nachlat-Jehuda pracuje obecnie na jedną zmianę. Fabryka otrzymała większe zamówienie i przystępuje do rozszerzenia zasięgu swej produkcji. W fabryce zainwestowany jest kapitał ŁP. 40.000.

PRZĘDZALNIA JEDWABIU I BAWEŁNY. Pod nazwą „Chutej-Arje" powstała w końcu listopada 1935 r. przędzalnia jedwabiu i bawełny. Przędzalnia produkuje nici jedwabne do szycia. Właścicielem fabryki jest żyd niemiecki, który w ciągu 25 lat kierował podobną fabryką w Niemczech.

ROZBUDOWA FABRYKI „ALIT" W RAMAT-GAN. Obecnie buduje się w Ramat-Gan gmach dodatkowy dla fabryki wyrobów cukierniczych „Alit". Trzypiętrowy gmach fabryczny wybudowany zostaje na obszarze 1.000 m. kw. Fabryka zatrudnia obecnie 150 robotników. Przez wybudowanie nowego gmachu, fabryka będzie w stanie przechowywać surowce potrzebne do produkcji, ochraniając je odpowiednio od żaru słońca. Właściciele fabryki sprowadzają obecnie szereg nowych maszyn, które umożliwią zmodernizowanie produkcji. Wobec wzrostu zapotrzebowania na rynku palestyńskim, fabryka ta ma wszelkie możliwości rozwoju.

PRODUKCJA CZEKOLADY. Znane przedsiębiorstwo Bet-Lechem, produkujące pieczywo i wyroby cukiernicze, uzyskało licencję od znanej wiedeńskiej fabryki Pischinger na produkowanie czekolady pod jej firmą.

PRODUKCJA WÓZKÓW. W Naneh powstała obecnie fabryka, produkująca wózki dziecięce.

RUCH BUDOWLANY

RUCH BUDOWLANY W TEL-AWIWIE. Ruch budowlany w Tel-Awiwie od maja do grudnia ub. r. przedstawiał się, w porównaniu z rokiem 1934, według danych magistratu, jak następuje:

	Obszar zabudow. w m. kw. 1935	1934
Maj	43.726	34.529
Czerwiec	44.028	35.131
Lipiec	45.005	39.297
Sierpień	44.970	44.228
Wrzesień	34.811	31.084
Październik	33.755	33.889
Listopad	31.939	38.836
Grudzień	21.201	38.026

Jak z powyższej tabeli wynika, ruch budowlany w Tel-Awiwie w listopadzie i w grudniu ub. r. znacznie zmalał w porównaniu z tymże okresem r. 1934.

W r. 1935 magistrat Tel-Awiwu wydał 2.075 zezwoleń na budowę (w roku 1934 — 2.113) 14.825 pokojów (1934 — 13.707), 324 sklepów (346), na obszarze 450.706 m. kw. (429.729 m. kw.).

RUCH BUDOWLANY NA HADAR HAKARMEL. Ruch budowlany na Hadar Hakarmel w poszczególnych miesiącach 1935 r., w porównaniu z odpowiedniemi miesiącami 1934 r., przedstawia się, jak następuje:

	Rok 1935		Rok 1934	
	Nowe budowle	Nadbudówki	Nowe budowle	Nadbudówki
Styczeń	8	10	4	4
Luty	14	9	11	6
Marzec	9	11	13	14
Kwiecień	14	6	14	11
Maj	16	10	9	8
Czerwiec	12	6	9	8
Lipiec	11	6	10	5
Sierpień	14	9	15	7
Wrzesień	3	3	12	6
Październik	2	1	15	7
Listopad	2	6	12	13
Grudzień	4	1	14	5
	109	78	138	49

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY PALESTYNY W PIERWSZYCH 3 KWARTAŁACH 1935 r. Handel zagraniczny Palestyny w pierwszych 9 miesiącach 1935 r. w porównaniu z tymże okresem 1934 r. przedstawiał się jak następuje:

	3 kwartały 1935 r.	3 kwartały 1934 r.
Import Palestyny	13.406.100	10.791.800
Eksport i reeksport Palestyny	3.988.66	3.515000
Saldo ujemne handlu zagranicznego Palestyny	9.417.500	7.276.800

Saldo ujemne handlu zagranicznego Palestyny w pierwszych 3 kwartałach r. 1935 wynosiło ŁP. 9.417.500 wobec ŁP. 7.276.800 w tymże okresie 1934 r.

PALESTYŃSKO - SYRYJSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Sfery gospodarcze Syrji projektują utworzenie syryjsko-palestyńskiej izby handlowej, którąby dbała o dalszą rozbudowę stosunków handlowych między obu krajami.

PALESTYŃSKO-EGIPSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Według danych rządu egipskiego handel palestyńsko - egipski kształtował się w pierwszych trzech kwartałach 1935 r. w porównaniu z tymże okresem r. 1934, jak następuje:

	3 kwart. 1935 r.
Eksport Egiptu do Palestyny	366.098
Import Egiptu z Palestyny	129.812
Saldo dodatnie na korzyść Egiptu	236.286
3 kwart. 1934 r.	
Eksport Egiptu do Palestyny	290.889
Import Egiptu z Palestyny	98.815
Saldo dodatnie na korzyść Egiptu	192.074

Handel palestyńsko-egipski w r. 1935 wzróśł więc, jak widać, ogółem o 25% względnie 30%.

PALESTYŃSKO - HOLENDERSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Import Palestyny z Holandji wzróśł z ŁP. 124.876 w r. 1933 (1,11% ogólnego importu Palestyny) do ŁP. 253.996 w r. 1934 (1,63%). Wzrost absolutny wynosi zatem 103%. Eksport Palestyny do Holandji wynosił w r. 1934 ŁP. 77.481 wobec ŁP. 53.853 w r. 1933.

W Hadze powstał ostatnio komitet, mający na celu zacieśnienie stosunków handlowych między Holandją a Palestyną, oraz zorganizowanie udziału Holandji w najbliższych Targach Lewantyńskich 1936 r. Komitet zamierza zwrócić główną uwagę na wzmożenie eksportu artykułów spożywczych, tekstylnych, chemikalij i wyrobów metalowych. Artykuły spożywcze mają być przewiezione na okrętach, zaopatrzonych w specjalne chłodnie. Pozatem zamierzone jest zorganizowanie palestyńsko - holenderskiej izby handlowej, którąby dbała o dalszy rozwój stosunków gospodarczych między obu krajami.

PALESTYŃSKO-NIEMIECKIE STOSUNKI HANDLOWE. Handel między Palestyną a Niemcami w pierwszych trzech kwartałach 1935 r., w porównaniu z tymże okresem 1934 r., przedstawia się, jak następuje:

		3 kwart. 1935	3 kwart. 1934
Eksport Niemiec do Palestyny	ŁP.	1.617.389	1.268.637
Import Niemiec z Palestyny	„	245.718	595.350
Saldo na korzyść Niemiec	ŁP.	1.371.671	673.287

Jak widać eksport Niemiec do Palestyny w pierwszych trzech kwartałach ubiegłego roku zwiększył się w porównaniu z tymże okresem r, 1934 o ŁP. 350.000, natomiast import Niemiec z Palestyny zmniejszył się o ŁP. 350.000.

Eksport Niemiec do Palestyny w r. 1935 przypuszczalnie wynosił ŁP. 2 miljony.

EKSPORT CYTRUSÓW. Od początku sezonu do dnia 26 stycznia wysłano z Palestyny 3.014.092 skrzyń owoców cytrusowych, z czego przez port jafski 2.042.870 skrzyń (wobec 1.709.792 w sezonie ubiegłym), przez port hajfski 1.060.821 (wobec 1.185.063), przez Port Said 155.916 skrzyń (wobec 119.234).

Wśród wysłanych transportów było 366.382 skrzyń grejpfrutów i 26.922 skrzyń cytryn.

EKSPORT CYTRUSÓW PALESTYŃSKICH W SEZONIE 1934/35. W sezonie 1934/35 eksport cytrusów palestyńskich wynosił 7.330.846 skrzyń wobec 5.526.097 skrzyń w sezonie 1933/34 i 4.498.221 skrzyń w sezonie 1932/33.

EKSPORT CYTRUSÓW DO ROSJI SOWIECKIEJ. Wobec zaprowadzenia stałej komunikacji okrętowej między Jaffą a Odessą przewidywany jest wzrost eksportu owoców cytrusowych z Palestyny do Z. S. S. R.

EKSPORT ARBUZÓW. W okresie czerwiec — sierpień 1935 r. eksportowano 11.166 tonn arbuzów wobec 9.639 tonn w tym samym okresie r. 1934. Wartość eksportowanych arbuzów wyniosła Ł. P. 30.419.

EKSPORT ŚRUTU ŻELAZNEGO I ODPADKÓW METALOWYCH. W ostatnich latach eksport śrutu i odpadków metalowych z Palestyny wzrastał znacznie i przedstawiał się, jak następuje:

	Śrut żel.		Odp. metal.	
	tonn	ŁP.	tonn	ŁP.
1931	178	284	30	687
1932	697	497	109	773
1933	560	616	124	1.721
1934	1.802	3.785	143	2.977

PREMJE EKSPORTOWE NA CYGARA. Celem wzmożenia eksportu cygar palestyńskich rząd postanowił udzielić premji eksportowej w wysokości 360 mils. od 1 kg. eksportowanych cygar. Jak wiadomo, ostatnio powstały w Hajfie dwie fabryki cygar, założone przez żydów niemieckich.

IMPORT ARTYKUŁÓW GOSPODARKI MIESZANEJ. W pierwszej połowie 1935 r. import artykułów gospodarki mieszanej do Palestyny w porównaniu z tymże okresem r. 1934 przedstawiał się, jak następuje:

	6 mies. 1934	6 mies. 1935
	ŁP.	ŁP.
Jabłka	43.000	62.700
Inne owoce świeże	24.900	28.500
Drób	14.500	54.700
Jaja	54.000	65.800
Mleko kondesowane	7.000	12.200
Masło	58.500	80.400
Ser	20.800	25.400
Kartofle	28.700	39.200
Warzywa	8.900	16.100
	260.300	385.000

ZNAKOWANIE JAJ IMPORTOWANYCH DO PALESTYNY. Rząd palestyński wydał zarządzenie, wprowadzające konieczność znakowania jaj kurzych i kaczych eksportowanych do Palestyny. Nazwa kraju winna być oznaczona na skorupie jaja, literami łacińskiemi, atramentem lub farbą, wielkości liter conajmniej 2 mm.

IMPORT DROBIU. W r. 1935 importowano do Palestyny 1.750 tysięcy sztuk drobiu, czyli o 14% więcej niż w roku poprzednim.

IMPORT BYDŁA. W r. 1935 importowano do Palestyny 36.000 sztuk bydła rogatego wobec 25.000 w r. 1934, 430 tysięcy sztuk owiec wobec 302 tysięcy w r. 1934. Pozatem sprowadzono do Palestyny w r. 1935 19.350 sztuk bydła roboczego: koni, mułów, osłów i wielbłądów.

IMPORT RYB SOLONYCH Z ANGLJI DO PALESTYNY. Wkrótce ma przybyć do Palestyny przedstawiciel eksporte-

rów angielskich, który ma na miejscu zbadać możliwości uplasowania na rynku palestyńskim większych transportów ryb solonych z Anglji.

IMPORT PIWA. Import piwa do Palestyny wynosił w miesiącu sierpniu 1935 r. ŁP. 10.000 wobec ŁP. 6.000 w tymże okresie 1934 r.

IMPORT CEMENTU. Import cementu do Palestyny stale wzrasta. W pierwszych 8 miesiącach 1935 r. import ten wynosił 133.486 tonn wartości ŁP. 223.698 wobec 90.085 tonn wartości ŁP. 158.698 w 8 miesiącach r. 1934. Wzrost ten wynosił prawie 50%.

IMPORT WANIEN EMALJOWANYCH. W przeciągu pierwszych 8 miesięcy 1935 r. Palestyna importowała 1100 tonn wanien emaljowanych ogólnej wartości ŁP. 31.160.

IMPORT PALESTYNY Z AUSTRJI I WĘGIER. W ostatnich miesiącach import z Włoch ustał zupełnie, zmniejszył się do minimum import z Austrji i Węgier, krajów, które nie przystąpiły do sankcyj antywłoskich i cały swój eksport skierowują do Włoch. Przemysł krajowy odpowiednio wykorzystuje sytuację i zwiększa zasięg swej produkcji. Tak np. fabryka cementu „Neszer“ w Hajfie w ostatnich miesiącach prawie że wyrugowała cement zagraniczny z rynku palestyńskiego.

FINANSE I BANKOWOŚĆ

INWESTYCJE ANGIELSKIE W PALESTYNIE. Według obliczeń Barclays Banku, inwestycje żydowsko-angielskich kapitałów w Palestynie wynoszą w chwili obecnej ŁP. 20 miljonów.

GENERAŁ MORTGAGE BANK, LTD. Bank udzielił w miesiącach wrzesień—listopad 1935 r. pożyczek hipotecznych na ogólną sumę ŁP. 300.000. Ogólna kwota, należna bankowi z tytułu udzielonych pożyczek hipotecznych, wynosiła ŁP. 1.850.000. Bank udziela pożyczek wyłącznie na cele budowy domów.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY. Bank ten rozpoczął już swoją działalność. Ustalił wysokość oprocentowania pożyczek na 8% rocznie. Sfery finansowe uważają, iż procent ten jest zbyt wysoki i szkodzi interesom rolnictwa.

BANK AMERYKAŃSKO-PALESTYŃSKI W TEL-AWIWIE. Bank ten wykazuje ostatnio bardzo ożywioną działalność.

BANK HAAMAL. W Tel-Awiwie odbyło się zebranie konstytucyjne nowopowstającego banku pod nazwą „Bank Haamal“ (National Labour Bank). Bank ten utworzony został przez Nową Organizację Sjonistyczną (rewizjoniści). Zebranie postanowiło podwyższyć kapitał zakładowy banku z ŁP. 25.000 na ŁP. 100.000.

Do dyrektorjum banku wybrani zostali pp.: H. Beck, S. Gomelski, Dr. E. Tiomkin, V. Cohn i M. Magnat. Pozatem wybrano radę nadzorczą w składzie 12 osób.

BANK HAIKARIM. Na ostatnio odbytem Walnem Zebraniu Banku postanowiono podwyższyć kapitał zakładowy banku z ŁP. 25.000 do ŁP. 100.000.

KOMUNIKACJA

RUCH PASAŻERSKI NA KOLEJACH PALESTYŃSKICH W R. 1934/35. Według ostatnio ogłoszonych danych Generalnej Dyrekcji Kolei Palestyńskich wynika, że w r. 1934/35 ruch pasażerski na kolejach palestyńskich znacznie wzrósł w porównaniu z rokiem 1933/34. Poniższa tabela ilustruje nam ten wzrost:

	Ilość pasażerów	
	r. 1934/35	1933/34
Bilety zwykłe		
Bilety I i II kl.	66.392	60.303
III kl.	2.006.769	1.354.423
Bilety turystyczne		
I i II kl.	22.535	20.510
III kl.	4.399	4.060
Bilety sezonowe	353.270	170.582
Ogółem	2.453.665	1.609.878

	Dochody kolei palestyńskich r. 1934/35	1933/34
	w funtach palestyńskich	
Bilety zwykłe		
I i II kl.	47.591	44.674
III kl.	163.668	117.411
Bilety turystyczne		
I i II kl.	44.093	41.157
III kl.	2.747	3.305
Bilety sezonowe	2.329	1.194
Ogółem	260.428	207.741

Jak widać z powyższych tabel, liczba pasażerów w r. 1934/35 w porównaniu z rokiem 1933/34 powiększyła się o 50%, dochody zaś kolei palestyńskich wzrosły w tymże okresie tylko o 25%.

RUCH OKRĘTOWY W PORTACH PALESTYŃSKICH. W pierwszych 3 kwartałach 1935 r. przybyło do portu hajfskiego 1.359 okrętów wobec 989 okrętów w tym samym okresie r. 1934, do portu jafskiego zaś przybyło 832 okrętów wobec 842 w r. 1934.

WZROST UDZIAŁU ŻYDÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH TRANSPORTOWYCH. W r. 1935 zaznaczył się dalszy wzrost udziału żydów w przedsiębiorstwach transportowych. Ilość zatrudnionych robotników żydowskich w spółdzielniach transportowych wynosiła na początku sierpnia 1935 r. 1.584 osoby, podczas gdy na początku tego roku wynosiła tylko 1.100 osób. Zwiększona ilość zatrudnionych robotników żydowskich w spółdzielniach przewozowych była rezultatem nietylko rozbudowy tych firm i zwiększenia zasięgu ich działalności, ale powstania szeregu nowych przedsiębiorstw przewozowych.

BUDOWA NOWEGO DWORCA W HAJFIE. Prace dookoła budowy nowego dworca kolejowego posuwają się szybko naprzód. Dworzec będzie się mieścił przy głównem wejściu nowego portu. Ma on być wykończony w końcu bieżącego roku i przeznaczony dla ruchu osobowego i towarowego.

ULEPSZENIA W URZĘDZIE POCZTOWYM W TEL-AWIWIE. Ostatnio zaprowadzono szereg ulepszeń w urzędzie pocztowym Tel-Awiwu. Powiększono liczbę urzędników i usprawniono wysyłkę poczty z Tel-Awiwu do Jerozolimy i Hajfy. Zawarta została umowa między dyrekcją poczty a towarzystwem „Alija" w sprawie przesyłki poczty z Tel-Awiwu do Jerozolimy i z powrotem. Poczta przesyłana będzie 8 razy dziennie. Obecnie poczta jest przesyłana z Tel-Awiwu do Hajfy i z powrotem 5 razy dziennie. Korespondencja jest wręczana adresatom w Tel-Awiwie 2 razy dziennie. Obecnie projektuje się rozdzielać korespondencję 3 razy dziennie.

NOWA SZOSA TEL-AWIW — PETACH TIKWA. Obecnie przystępuje się do budowy nowej szosy Tel-Awiw — Petach Tikwa, równolegle do starej szosy, nadmiernie obciążonej.

RUCH SPÓŁDZIELCZY

DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZKU REWIZYJNEGO „MERKAZ". Dnia 20 stycznia b. r. odbyło się w Tel-Awiwie posiedzenie rady związku rewizyjnego „Merkaz", na którem dr. I. Böhm złożył sprawozdanie z którego wynika, iż ilość spółdzielni podlegających związkowi stale wzrasta. Spółdzielnie te wykazują systematyczny rozwój. Na naradzie postanowiono zwołać na dzień 4 i 5 lutego konferencję, na której omawiane będą zagadnienia spółdzielczości palestyńskiej. Związek rewizyjny „Merkaz" liczy obecnie 39 spółdzielni.

ROZWÓJ SPÓŁDZIELNI KONSUMPCYJNEJ „HAMASZBIR HAMERKAZI" W R. 1935. Dochody spółdzielni „Hamaszbir Hamerkazi" w r. 1935 wynosiły ŁP. 270.000 wobec ŁP. 198.000 w r. 1934. Dochody wzrosły więc w ubiegłym roku o 37%. W roku ubiegłym spółdzielnia „Hamaszbir Hamerkazy" rozwinęła ożywioną działalność w dziedzinie handlu artykułami spożywczemi, oraz maszynami rolniczemi.

O rozwoju spółdzielni konsumpcyjnych świadczyć może następująca tabela:

	Ilość spół-dzielni	Ilość skle-pów	Ilość człon-ków	Kapitał zakła-dowy
1931	11	11	772	3.334
1932	15	15	1.197	4.461
1933	26	36	2.063	6.077
1934	34	45	3.074	12.726
1935 (31.8)	37	55	3.536	15.008

MIASTA

BUDŻET MIASTA TEL-AWIWU. Obecnie toczą się obrady komisji budżetowej magistratu w sprawie ustalenia budżetu miasta na rok 1936—37. Projektowany budżet przedstawia się, w porównaniu z budżetem r. 1935—36, jak następuje:

	1935/36 ŁP.	1336/37 ŁP.
Dochody		
Podatki i zezwolenia	239.100	268.050
Rozmaite opłaty	54.800	66.500
Dochody z majątków miejskich	3.200	3.000
Różne	44.400	51.400
Subsydja rządowe	24.813	40.222
Opłaty kanalizacyjne	89.000	98.000
Opłaty szkolne (1%)		12.000
Ogółem	455.313	539.172

	1935/36 ŁP.	1336/37 ŁP.
Rozchody		
Administracja	25.317	29.531
Odszkodowania	5.570	7.050
Zdrowie publiczne	117.599	139.170
Ubezpieczenie społeczne	5.544	8.850
Oświetlenie ulic	7.436	8.490
Wydział techniczny	14.968	15.462
Roboty publiczne	11.000	12.000
Sadzenie drzew	4.089	5.889
Oświata	98.451	123.812
Pomoc społeczna	5.969	12.562
Różne	28.515	13.205
Wydatki nieprzewidziane	95.380	81.800
Długi i %%	28.023	30.739
Dostarczanie wody	38.139	50.040
Ogółem	489.800	538.600

PRZEDŁUŻENIE PRAWOMOCNOŚCI USTAWY O OCHRONIE LOKATORÓW. Rada miejska w Tel-Awiwie większością 13 głosów przeciwko dwum uchwaliła przedłużyć prawomocność ustawy o ochronie lokatorów.

BUDŻET MIASTA HAJFY. Budżet miasta Hajfy za rok 1935/36 wynosi ŁP. 120.000. Udział rządu w tym budżecie wynosi ŁP. 18.000. W budżecie r. 1936/37 rząd palestyński zapowiedział swój udział w wysokości ŁP. 33.000. Na utworzenie ogrodów w mieście rząd palestyński wyznaczył kwotę ŁP. 25.000.

SYTUACJA FINANSOWA HAJFY. W roku budżetowym 1934/35 dochody miasta Hajfy wynosiły ŁP. 66.419 wobec ŁP. 46.205 w roku budżetowym 1933/34. Rozchody zaś wynosiły ŁP. 61.064.

Wśród poszczególnych pozycyj dochodu należy wymienić: opłaty z udzielanych zezwoleń ŁP. 14.367, opłaty za szyldy i reklamy — ŁP. 652, opłaty z ogłoszeń — ŁP. 367, koncesje na sprzedaż trunków i zezwolenia na imprezy publiczne ŁP. 1.764, opłaty pobierane z towarzystw transportowych — ŁP. 4.404.

SAFED. W mieście zaznaczyło się ostatnio ożywienie ruchu budowlanego. Magistrat miasta przeprowadza roboty publiczne, przyczem niektóre ulice mają być asfaltowane.

RÓŻNE

* Ostatnio bawił w Palestynie lord Lloyd, były Wysoki Komisarz Egiptu. Lord Lloyd był gościem Wysokiego Komisarza Palestyny, sir Artura Wauchope'a.

* Prezydentem Palestine Electric

Corporation na miejsce zmarłego lorda Readinga wybrany został sir Herbert Samuel.

* Emir Transjordanji, Abdalla, oraz b. chedif Abas Chilmi Pasza bawili ostatnio w Palestynie jako goście Wysokiego Komisarza.

* W Hajfie odbył się zjazd przedstawicieli komitetów bojkotu Niemiec hitlerowskich. W zjeździe tym brali udział przedstawiciele Hajfy, Jerozolimy, Tel-Awiwu i Safedu. Omawiano metody walki z wyrobami niemieckiemi, m. in. niektórzy mówcy domagali się zanulowania umowy transferowej. Zjazd wybrał komitet krajowy, który ma przeprowadzić szeroką akcję bojkotową w Palestynie.

* W dniach 27—29 kwietnia r. b. odbędzie się w Tel-Awiwie wszechświatowy kongres lekarzy żydowskich.

* Prezesem Zjednoczenia Żydów Niemieckich w Palestynie „Hitachdut Olej Germania" obrany został Dr. Kurt Blumenfeld.

* Wkrótce ukaże się z druku przewodnik przemysłu palestyńskiego.

* Na początku b. r. praktykowało w Palestynie 1493 lekarzy, 255 lekarzy-dentystów, 121 farmaceutów i 32 akuszerki.

* Dnia 29 stycznia b. r. nastąpiło otwarcie bibljoteki chemicznej w kolonji Rechowot. Bibljoteka ta nosi nazwę słynnego chemika prof. Fritza Habera

* W r. 1935 uzyskali w Technikum Hajfskiem dyplomy inżynierów budowlanych pp.: I. Sfrati, Sz. Halpern, D. Israeli, I. Katz, D. Lubman, I. Leizowitz, M. Saudjahu.

* Wśród tegorocznych 20 absolwentów Wyższej Szkoły Policyjnej w Jerozolimie, było 12 żydów, którzy ukończyli szkołę z odznaczeniem.

* Procent trachomy w szkołach żydowskich w Palestynie zmalał w 1934 r. z 9,9% do 4,9%.

* Według danych statystycznych Wydziału Zdrowia rządu palestyńskiego okazuje się, iż śmiertelność w Palestynie wynosiła w roku 1934 21,8 pro mille wobec 26 pro mille w r. 1933. Ilość urodzeń w r. 1934 wynosiła 41,5 pro mille wobec 44 pro mille w r. 1933. Śmiertelność wśród dzieci wynosiła w r. 1934 157,6 pro mille wobec 144 w roku 1933.

* Dyrekcja palestyńskiego radja zaangażowała chór arabski z Betleem.

* Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie wyznaczył w bieżącym roku nagrody im. Ch. N. Bialika (w wysokości ŁP. 50 każda) następującym studentom: E. Szochat, A. Kuczer, G. Alon, A. Polak, Sz. Robinson, Ch. Wierszowski, B. Rotenberg, Dr. B. Garmanski, D. Ben-Ezra i Ch. Mendelson.

* Według danych rządu palestyńskiego na początku roku 1936 było w Palestynie 309 rządowych arabskich szkół wiejskich, do których uczęszczało 23.000 dzieci. Warto zaznaczyć, iż w r. 1919/20 ilość wiejskich szkół arabskich wynosiła 30, do których uczęszczało 900 dzieci.

* Według doniesień prasy palestyńskiej samolot angielskiego Czerwonego Krzyża został przesłany drogą przez Palestynę i Egipt do Abisynji.

* „Habima" wystawia nową sztukę, a mianowicie „Loyalities" Galsworthy'ego w przekładzie poety Sz. Halkina. Tytuł hebrajski brzmi „Szomrej Emunim".

* Teatr „Komedja Erec - Israelit" przygotowuje premjerę znanej sztuki Brunona Franka p. t. „Nina".

* Czołowy artysta „Niebieskiego Ptaka" Wiktor Chenkin odbywa obecnie tournee koncertowe w Palestynie. Chenkin śpiewa piosenki hebrajskie, rosyjskie i francuskie.

* Kuratorjum Uniwersytetu Hebrajskiego zamianowało znanego historyka Benziona Dynaburga, autora szeregu prac naukowych, docentem nowoczesnej historji żydowskiej na U. H.

* Gmina Samarytan na górze Gerizin obok Sychem, obchodziła w tych dniach bardzo huczne wesele młodego Samarytanina Gal Sabata z żydówką z Aleppo (Syrja) — Gracją Azizi.

TRANSJORDANJA

ROZBUDOWA PORTU AKABA. Według doniesień prasy, port w Akaba zostanie wkrótce rozbudowany i ma się stać poważną bazą operacyjną dla floty angielskiej.

REORGANIZACJA WOJSKA TRANSJORDAŃSKIEGO. Według doniesień prasy palestyńskiej, doszło do porozumienia między rządem Transjordanji a Anglją w sprawie reorganizacji transjordańskich sił wojskowych. Wojsko ma być wyposażone w nowoczesną broń. Oddziały wojsk motoryzowanych mają być zwiększone, pozatem projektuje się zakup 9 samolotów wojskowych.

DOŚWIADCZALNA STACJA ROLNA. Rząd transjordański postanowił utworzyć doświadczalną stację rolną w pobliżu Ammanu. Głównym celem stacji będzie wypróbowanie możliwości przeszczepienia rozmaitych gatunków zbóż i owoców z zagranicy i zaaklimatyzowania ich w Transjordanji. Stacja doświadczalna zajmie się również podniesieniem hodowli bydła rasowego w kraju.

SYRJA

SYRYJSKO - JAPOŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Pertraktacje w sprawie zawarcia traktatu handlowego między Syrją a Japonją nie dały dotychczas konkretnych rezultatów. Narazie uregulowano prowizorycznie aktualne zagadnienia gospodarcze i niebawem rokowania mają być wznowione dla ostatecznego uregulowania wszelkich spraw spornych.

BUDŻET SYRJI. Budżety ostatnich lat wykazują stały spadek dochodów rządowych. W r. 1932 dochody te wynosiły ŁS. 15.453.882 w r. 1934 — ŁS. 12.821.613. Preliminowany budżet na rok bieżący wykazuje dalszy spadek dochodów rządowych.

EGIPT

HANDEL ZAGRANICZNY EGIPTU. Import Egiptu w r. 1935 wynosił ŁE. 32.232.809.— wobec ŁE. 29.303.723.— w r. 1934, eksport zaś wynosił Ł. E. 35.603.855 w r. 1935 wobec ŁE. 31.055.759 w r.1934. Reeksport w r. 1935 wynosił ŁE. 992.007 wobec ŁE. 568.941.

Import Egiptu z Japonji wzrósł w r. 1935 o 39% w porównaniu z r. 1934, z Sowietów o 43%, z W. Brytanji o 7%, natomiast import z Francji zmalał o 10%, z Italji o 5%, z Rumunji o 57%, z Belgji i Luksenburga o 42%, z Australji o 80%, Wobec wprowadzenia sankcyj przeciwko Italji, sfery gospodarcze Egiptu wykazują wzmożoną działalność w kierunku zwiększenia eksportu swej produkcji.

Fabryki konserw i owoców suszonych zwiększyły swój wywóz do Iraku.

WZROST EKSPORTU W R. 1935. Eksport Egiptu wzrósł z ŁE. 31.06 miljonów w r. 1934 do ŁE. 35.60 miljonów w r. 1935. Wzrost wyniósł więc około 15%. Najważniejszą pozycją w eksporcie Egiptu była bawełna, której wywóz wyniósł w r. 1935 ŁE. 26.41 milj. wobec 24.79 milj. w r. 1934. Należy zaznaczyć, iż eksport bawełny do Japonji zmalał z Ł. E. 2.51 milj. w r. 1934 do ŁE. 1.57 milj. w r. 1935. Eksport cebuli wzrósł z Ł. E. 605.230 w r. 1934 do ŁE. 701.289 w r. 1935. Eksport nasion bawełnianych wzrósł z ŁE. 1.465.385 w r. 1934 do ŁE. 2.018.978. Prawie że o połowę zmalał eksport jaj z Egiptu, a mianowicie ze 115 milj. sztuk wartości ŁE. 226.911 do 58 milj. sztuk w r. 1935 wartości ŁE. 116.693.

EGIPSKO - RUMUŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Nowozawarty traktat handlowy między Egiptem a Rumunją reguluje całokształt stosunków gospodarczych między obu krajami. Kraje, podlegające temu traktatowi korzystają z klauzuli największego uprzywilejowania.

Traktat zawarty został na rok czasu i będzie automatycznie przedłużony w wypadku, gdy żadna ze stron nie wypowie go w miesiąc przed upływem terminu jego ważności. Rząd rumuński zobowiązał się popierać eksport Egiptu do Rumunji, w szczególności bawełny, jarzyn i owoców. Dotychczasowe cło na owoce i jarzyny w wysokości 40 lei za kg. zostało obniżone do 10 lei. Ostatnio zwiększył się zbyt bawełny egipskiej na rynku rumuńskim. Według przypuszczeń rzeczoznawców eksport Egiptu do Rumunji wzrośnie w bieżącym roku w wielkiej mierze i wyniesie ogółem 800.000 lei.

EGIPSKO - JAPOŃSKIE STOSUNKI HANDLOWE. Pertraktacje w sprawie zawarcia traktatu handlowego między Egiptem a Japonją napotykają na szereg trudności. Najpoważniejszą przeszkodą jest żądanie delegacji japońskiej znacznego obniżenia stawki celnej na towary włókiennicze przy wwozie do Egiptu. Dotychczas cło wynosiło 40% ad valorem.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES W KAIRZE DLA ROZWOJU PSZCZELNICTWA. Wiosną bieżącego roku odbędzie się w Kairze w ramach Wystawy Rolnej międzynarodowy kongres dla rozwoju pszczelnictwa. Szereg krajów zapowiedziało swój udział w kongresie.

IRAK

UDOSKONALENIE KOMUNIKACJI. Rząd iraski przystąpił obecnie do zracjonalizowania sieci kolei, wybudowania nowych dworców i zakupienia nowego taboru.

TURCJA

WZMOŻONA DZIAŁALNOŚĆ TURECKIEJ FLOTY HANDLOWEJ. Ostatnio daje się zauważyć na morzu Śródziemnem zwiększony ruch tureckich okrętów handlowych. Pozostaje to w związku z zastosowaniem sankcyj wobec Włoch.

CŁA OCHRONNE. Rząd turecki postanowił rozbudować system ceł ochronnych i w ten sposób przyczynić się do rozwoju przemysłu krajowego.

IRAN

EUROPEIZACJA IRANU. Akcja rządu w kierunku europeizacji kraju posuwa się szybko naprzód. Tysiące kobiet ukazały się w Teheranie bez zasłon. Przewodniczący parlamentu urządził przyjęcie, w którem brali udział posłowie oraz ich żony w strojach europejskich.

CYPR

WZROST EKSPORTU TYTONIU. Ostatnio zaznacza się wzrost wywozu tytoniu cypryjskiego do W. Brytanji. Zwiększony zbyt tytoniu na rynku angielskim jest wynikiem pomyślnej propagandy prowadzonej przez Cypr w W. Brytanji. Jak wiadomo, Cypr korzysta z przywilejów systemu ceł preferencyjnych W. Brytanji.

CYPRYJSKA LINJA OKRĘTOWA. Rząd cypryjski projektuje obecnie utworzenie stałej komunikacji okrętowej między Cyprem, Palestyną i Egiptem. Okręty kursować będą między portami wspomnianych krajów raz na tydzień. Okręty udawać się będą z Aleksandrji przez Port-Said do Cypru i z Cypru do Hajfy, z Hajfy zaś do Pamagusta, Larnaca i Limasolu, do Port-Saidu i do Aleksandrji.

PRODUKCJA WINA. W pobliżu Limasol powstaje obecnie nowe przedsiębiorstwo przemysłowe p. n. „Cyprus Wine Company". Przedsiębiorstwo to produkować będzie rozmaite gatunki wina oraz spirytus 97%. Zainwestowany w przedsiębiorstwie kapitał wynosi Ł. 25.000. Fabryka zatrudnia obecnie 25 urzędników oraz 100 robotników. W piwnicach „Cyprus Wine Co" może być przechowane 9.000 tonn wina.

Handel zagraniczny Palestyny

Handel zagraniczny we wrześniu 1935 r. w porównaniu z tymże okresem 1934 r.

	Wrzesień 1934	Wrzesień 1935
	w funtach palestyńskich	
Przywóz ogółem	1,221,989	1,488,307
w tem towary	1,212,874	1,400,274
Wywóz ogółem	123,104	68.064
w tem towary	42,550	55,790
Reeksport	25,371	30,584
Tranzyt	17,548	46,859

Główne artykuły przywozu do Palestyny we wrześniu r. 1935 w porównaniu z tymże okresem r. 1934.

Artykuły	Wrzesień 1934		Wrzesień 1935	
	Kwintale	Ł. P.	Kwintale	Ł. P.
Żyto	1,500	520	1,644	833
Pszenica	33,493	29,214	2,000	1,796
Mąka pszenna	6,681	7,746	14,753	15,640
Bydło (sztuk)	1,070	12.067	2,422	25.281
Cukier	13,597	10,351	40,633	29,946
Kartofle	9,343	5,341	12,622	8,166
Piwo w butelkach (litrów)	53,325	2,226	219,882	7,985
Drzewo budulcowe m³	12,858	34,282	21.187	53,006
Drzewo na skrz. pom. m³	2,141	7,686	5,421	19,126
Dykty	4,006	7,481	4,440	7,934
Cement	71,730	13,967	54,330	10,624
Żelazo w sztabach i prętach	44,740	30,744	73,530	54,718
Rury i ich łączniki	9,840	16,391	10,590	15,641
Przędza baweln.	414	5,527	569	6,732
Tkaniny baweln.				
szare	959	5,986	899	6,914
bielone	543	7.029	679	9,161
farb. i druk.	2,211	33,038	1,528	26,835
Tkaniny wełniane	715	37,555	666	37,529
„ jedwabne	262	10,415	359	13.549
Benzyna (litrów)	3,146,944	16,022	4,646.923	23,795
Nafta (litrów)	3,935,958	12,650	4,894,557	17,141
Papier do pakowania	1,215	2,151	2,705	4,536
Papier inny	6,313	9,289	7,597	11,760
Automobile (sztuk)	274	44,336	239	42,533

Główne artykuły wywozu Palestyny we wrześniu 1935 r. w porównaniu z tymże okresem 1934 r.

Artykuły	Wrzesień 1934		Wrzesień 1935	
	Kwintale	ŁP.	Kwintale	ŁP.
Wino (litrów)	36,683	475	20,742	189
Pomarańcze (skrzynek)	—	—	—	—
Cytryny (skrzynek)	4.396	1,980	6,601	3,961
Migdały	—	—	76	2,380
Oliwa jadalna	108	645	316	2,380
Sezam	554	977	804	1,398
Skóry surowe i obrobione bydlęce	141	275	355	1,379
Jelita	29	744	92	1,929
Cement	290	82	940	250
Pończochy i skarpetki (tuz.)	265	93	2,004	686
Mydło	2,360	5,323	2,394	7,086
Sztuczne zęby	—	1,856	—	2,305

Handel zagraniczny Palestyny w/g krajów we wrześniu r. 1935.

	Wrzesień 1935			
	Przywóz	Wywóz	Reeksp.	Tranzyt
	w funtach palestyńskich			
W. Brytanja	268,471	11,150	774	18,462
Niemcy	160,050	436	496	5,271
Francja	37,899	422	226	2,766
Włochy	40,148	1,765	22	2,885
Rumunja	101,870	3,134	147	—
Egipt	56,788	7,307	20,444	1,546
Syrja	134,404	18,779	3,392	45
Irak	14,953	602	928	28
Iran	21,693	—	202	75
Turcja	34,542	11	—	173
Arabja	334	18	—	—
Polska	76,895	2,028	533	57

Ruch ludności w Palestynie

Ogólna ilość przybyłych i opuszczających Palestynę
w październiku i listopadzie 1934 r.

	Październik 1935		Listopad 1935	
	Ogółem	Żydzi	Ogółem	Żydzi
Przybyli:				
a) Imigranci	5,805	5,631	4,363	4,212
b) Porwacający po nieobecności powyżej jednego roku	109	70	137	61
c) Powracający po nieobecności do jednego roku	6,879	2,946	3,782	1,307
d) Turyści przybyli	5,635	2,094	4,424	1,413
e) Turyści tranzytem	1,401	57	685	36
Ogółem	19,829	10,798	13,391	7,029
Wyjechali:				
f) Opuszczający kraj na okres powyżej jednego roku	70	44	83	43
g) Opuszczający kraj na okres do jednego roku	4,832	1,563	3,587	1,200
h) Turyści wyjeżdżający	5 605	1,734	4,327	1,468
i) Turyści tranzytem	1,403	60	650	52
Ogółem	11,910	3,401	8,647	2,763

Podział imigrantów w/g płci.

	Październik 1935				Listopad 1935			
	Mężcz.	Kobiety	Chłop. do 15 lat	Dziew. do 15 lat	Mężcz.	Kobiety	Chłop. do 51 la?	Dziew. do 51 la?
Imigranci ogółem w tem	2,054	2,716	566	469	1,754	1,951	342	316
Żydzi	2,007	2,640	528	456	1,703	1,896	317	296
Turyści zalegalizawani jako imigranci	106	127	32	36	133	123	11	10
w tem Żydzi	89	109	25	24	110	97	7	7
Ogólna ilość zarejestrowanych imigrantów	2,160	2,843	598	505	1,887	2,074	353	326
w tem Żydzi	2 096	2,749	553	480	1,813	1,993	324	303

Kategorje imigrantów zalegalizowanych.

	Październik 1935				listopad 1935			
	Imigranci		Turyści zaleg.		Imigranci		Turyści zaleg.	
	ogółem	Żydzi	ogółem	Żydzi	ogółem	Żydzi	ogółem	Żydzi
A(I) Kapitaliści (ŁP. 1000 i wyżej)	400	399	85	78	563	562	128	118
A(I)2 Członkowie rodzin A(I)	455	455	63	62	455	455	29	24
A(II) Wolne zawody (ŁP. 500)	—	—	—	—	—	—	—	—
A(II)2 Członk. rodz. A(II)	—	—	—	—	—	—	—	—
A(III) Rzemieślnicy (ŁP. 250)	15	15	1	1	14	14	—	—
A(III)2 Członk. rodz. A(III)	15	15	1	—	29	29	—	—
A(IV) Osoby z min. dochodem ŁP. 4.—	11	9	—	—	16	16	5	2
A(V) Osoby z kapitałem ŁP. 500	—	—	1	1	—	—	—	—
A(V)2 Członk. rodz. A(5)	—	—	—	—	—	—	—	—
B(I) Sieroty	—	—	—	—	2	—	—	—
B(II) Duchowieństwo	57	32	9	1	53	27	14	—
B(II)2 Członk. rodz. B(II)	94	94	—	—	82	82	—	—
B(III) Studenci	381	352	7	1	636	625	8	6
C Robotnicy	1,628	1,605	12	6	643	630	10	5
C(2) Członkowie rodzin C.	1,108	1,107	3	—	43[illegible]	432	4	1
D. Członkowie rodzin mieszkańców Palestyny	1,622	1,548	116	97	1,417	1,340	74	65
K. Osoby nie podlegające ustawie imigracyjnej	19	—	4	—	20	—	5	—

Ruchcen

Ceny za artykuły spożywcze w Palestynie w początkach stycznia 1936 r.
(Sprawozdanie Barclays Banku)

	Jerozolima	Jaffa	Nazaret	Tel-Awiw	Hajfa
	w futach palestyńskich				
Ryż					
Egipski „Dimyaty" za worek 100 kg.	1,140 1,160	1,140	1,240	1,150	1,290
„ „Rasheedy" „ „ „	1,330	1,280	1,430	1,350	1,320
Angielski „Rangun" „ „ „	1,100	1,100	1,190	1,030	1,120
Włoski „Genoa" „ „ „	1,375		1,800		1,650
Cukier					
Crystal Java za worek 100 kg.	1,250	1.250	1,330	1,250	1,240
Egipski za skrzynkę 25 kg.	0,390	0,390	0,435	0,385	0,380
Mąka					
Australijska za worek 150 lbs. = kg. 68,100	0,870	0,870	0,100	0.880	1,820
Amerykańska za worek 140 lbs. = kg. 63,560	1,050 1,075	1,100	1,200	1,100	1,080
Krajowa za worek 86 kg.	1,100	1,100	1,150	1,080	1,470
Oleje					
Olej sezamowy za rottel	0,150	0,140	0,150	0,140	0.120
Oliwa jadalna „ „	0,150 0,160	0,130	0,140	0,160	0,200 0,280
Olej „Shemen" „ „ (1 rottel = 2,884 kg. na płd Palestyny i 2,564 kg. na płn. Palestyny)	0,150	0,110	0,220	0,240	0,246
Masło					
Australijskie za 1 lbs. = 454 gr.	0,065	0,070	0,078	0,070	0,080 0,090
Krajowe za 1 lbs. = 454 gr.	0,125			0,145	0,160
Ser					
Krajowy arabski za 1 rottel	0,140	0,180	0,240	0,240	0,200
Krajowy Tnuwa za 1b. = 454 gr.	0,070			0,070	0,080

Ceny za artykuły spożywcze w Palestynie w początkach stycznia 1936 r.

	Jerozolima	Jaffa	Nazaret	Tel-Awiw	Hajfa
	w funtach palestyńsikhc				
Mięso (za rottel)					
Baranina	0,300	0,180	0,240	0,500	0,300
Kozie	0,180	0,160	0,180		0,200
	0,200				
Wołowina	0,300	0,180	0,240	0,360	0,360
		0,140			0,420
Wieprzowina					
a) krajowa	0,360	0,360			0,280
b) zagraniczna	0,420				0,360
					0,480
Mleko (za rottel)	0,060	0,070	0,060	0,075	0,060
					0,080
Paliwo					
Olej parafinowy 4 galony	0,185			0,180	
Węgiel drzewny za kantar	2,000	2,200	3,000	2,100	3,000
		2,300			
Jaja					
za 100 sztuk	0,380	0,400	0,500	0,300	0,500
				0,500	0,600

OD REDAKCJI:

Opóźnienie wydania niniejszego numeru, spowodowane zostało strajkiem drukarskim. Numer marcowy ukaże się w drugiej połowie b. m.

WYDAWNICTWA NADESŁANE:

M. Ehrenberg — Deklaracja Balfoura i Mandat Palestyński.

OD ADMINISTRACJI:

Uprasza się o nadsyłanie zaległych należności za poprzednie numery „Palestyny i Bliskiego Wschodu", względnie o uiszczenie prenumeraty za pierwszy kwartał b. r. Wpłaty załączonym blankietem na konto P. K. O. Nr. 9231. Polsko-Palestyńska Izba Handlowa, Warszawa.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Fredry 10. — Tel. 246-37, 521-06. P. K. O. 9231.

Redaktor odpowiedzialny:
P. WASSERMAN

Wydawca:
POLSKO-PALESTYŃSKA
IZBA HANDLOWA

Druk. „Monolit", Warszawa, Elektoralna 3, tel. 581-92.